

ČAS NA **SANÁCIU**

*Mnoho rôznych dôvodov
a rovnako veľa riešení na sanáciu fasády*

Zlatá sloboda

Obnova historickej fasády so zachovaním originálnych prvkov na najvyššej úrovni

Baumit. PARTNER DOBREJ ARCHITEKTÚRY

CE ZA AR 2020 / Cena ARCH 2020 / Cena Dušana Jurkoviča 2020

Milé čitateľky a milí čitatelia!

Dúfame, že ste letné mesiace prežili dobre a že ste zvládli aj s nimi spojenú stavebnú sezónu. Po skončení leta sa zdalo, že najhoršie máme za sebou, že sme to šťastne prečkali, že už bude len lepšie. Nie tak celkom. Ako blesk z jasného neba sa objavila druhá vlna.

Hoci sme museli zostať viacerí doma a museli sme zaviesť rôzne hygienické opatrenia, podarilo sa nám udržať výrobu a obvyklým spôsobom spoľahlivo zásobovať našich zákazníkov. Možno sme sa menej navštevovali a obmedzili sme osobné kontakty na minimum, ale napriek nepriazni osudu sme zostali spolu, ako veľkánska rodina Baumit. Na mobiloch, na sociálnych sieťach alebo na online stretnutiach. Snažili sme sa robiť všetko pre to, aby sme napriek krízovým opatreniam žili pokiaľ možno normálne, aby sme zostali vašim spoľahlivým partnerom, aby sme boli k dispozícii vždy, keď ste nás potrebovali.

V tomto čísle sme sa zamerali na oblasť sanácií, pretože si myslíme, že z hľadiska udržateľného rozvoja sa táto téma stáva čoraz významnejšou. Zrekonštruované a obnovené budovy ponúkajú svojim užívateľom naďalej zdravý životný priestor. To nabera na dôležitosť v kontexte s realitou dnešných dní, kedy sme nútení tráviť omnoho viac času doma pri televízoroch, domácich prácach, pri čítaní kníh, dištančnom vzdelávaní našich detí, a samozrejme, pri práci z domu.

Keď píšem tento príhovor, neviem celkom jednoznačne odhadnúť naše vyhliadky do budúcnosti. Ale čo viem určite, je to, že tu budeme pre vás v plnom nasadení aj v ďalšom roku, a že urobíme všetko tak, aby sme sa vzájomne podporili a tieto nepriaznivé časy spoločne prekonali.

Prajeme vám úspešný záver roku 2020!

Opatrujte sa, starajte sa o seba aj o ľudí okolo vás, a to v pracovnom aj v súkromnom živote.

Lubo Fussek

Baumit Magazín 2/2020 – distribuovaný našim partnerom a priateľom / **Vydavateľ:** Baumit, spol. s r. o., Žižkova 9, SK – 811 02 Bratislava, www.baumit.sk / **Redakcia:** Beáta Badiarová, Luboš Fussek, Petra Chebenová, Katarína Senderáková, Tomáš Sepp / **Spolupráca:** Martin Kriko, Jozef Poláček, Peter Tomasch **Grafická úprava:** Blue Space, s.r.o. / **Tlač:** DEVIN printing house, spol. s r.o., Bratislava / **Foto:** archív Baumit (pokiaľ nie je uvedené inak).

Autorské práva vyhradené

Čas na sanáciu

Myslíte si, že rekonštrukcia starých budov je len pre romantikov? Ani zďaleka. Čaro starých domov má svoj pôvab a staré budovy majú výhody, ktoré predčia ich charizmu. Aby však sanácia starých múrov nedopadla ako nikdy sa nekončiaci príbeh, **je dobré spoľahnúť sa na rady odborníkov a využiť osvedčené materiály a systémy.**

S o sanáciou fasády by ste nemali príliš dlho otáľať, pretože škody, ktoré už vznikli, budú vyžadovať časom čoraz vyššie náklady. Neporušená fasáda je vizitkou budovy a jej bezchybný povrch slúži predovšetkým na ochranu budovy pred vonkajšími vplyvmi. Sanačné opatrenia tak prispievajú k udržaniu hodnoty nehnuteľnosti.

Kontrola povrchu

Každá sanácia sa začína od podkladu. Podklad musí byť v každom prípade čistý, suchý, stabilný a zbavený prachu a námrazy. Na to treba najskôr fasádu očistiť metlou od najhrubších usadenín. Sú na nej nejaké nečistoty, riasy alebo plesne? Potom odporúčame čistenie pomocou Baumit ReClean alebo ošetrenie povrchu pomocou Baumit FungoFluid.

Pomocou jednoduchej skúšky s lepiacou páskou je tiež možné zistiť, či je omietka stále stabilná. Funguje to takto: na fasádu pritlačte dlhý kus silno lepiacej pásky a trhnutím ju znova stiahnite. Ak sú na páske nejaké zvyšky farby, je pred natretím potrebné naniesť vhodný základný náter. Ak sú na páske väčšie kusy, znamená to, že fasáda vyžaduje kompletnú obnovu. Vtedy je najlepšie poradiť sa s naším odborníkom, ktorý navrhne vhodné riešenie.

Primer na prvom mieste

Predpokladom každej trvanlivej sanácie je ošetrenie podkladu vhodným základným náterom, ktorý ošetrí povrch a prepojí starú a novú vrstvu.

Malé poškodenia

Pri bežnom znečistení postačí základný náter zriedenou fasádnou farbou Baumit Color. Ak sú v omietke trhliny, v závislosti od ich veľkosti je potrebné ošetrenie pomocou náteru Baumit FillPrimer

alebo stierky Baumit MultiWhite. Následne je možné použiť ako dekoratívnu vrstvu omietku Baumit Top alebo farbu Baumit Color.

Väčšie poškodenia

Ak sa pri kontrole fasády zistia väčšie škody, ako je vlhkosť alebo výkvet soli, odporúča sa komplexná diagnostika muriva odborníkom.

Analýza muriva

Baumit ponúka na požiadanie profesionálnu analýzu muriva, a to stanovenie vlhkosti a analýzu soli. Vzorky by sa mali vždy odoberať tam, kde je obzvlášť poškodené murivo. Ideálne je však obrátiť sa na odborného poradcu Baumit, ktorý odoberie vzorky, zabezpečí ich laboratórnu analýzu a na základe jej výsledkov odporučí najvhodnejšie riešenie sanácie.

Sanačná omietka ako záchranca v prípade núdze

So sanačnými omietkovými systémami Baumit Sanova sa dá zasiahnúť proti vlhkosti aj soliam. Ide o špeciálne omietkové zmesi, ktoré sa vyznačujú vysokou pórovitosťou, paropriepustnosťou a zároveň zníženou kapilárnou vzlinavosťou. Systém Baumit Sanova slúži ako „nárazník“, ktorý plynule odvádza vlhkosť z muriva. Zdravému a krásnemu bývaniu tak už nič nestojí v ceste.

Na nasledujúcich stranách sa dozviete všetko o príprave podkladu a riešení menších či väčších problémov na fasáde.

Primer na PRVOM MIESTE!

Primer - alebo základný náter - je predpokladom úspechu každej sanácie. Správny základný náter optimalizuje podklad a vytvára dokonalé prepojenie medzi starým a novým.

Všetko sa odvíja od základu

Pred začatím prác na fasáde je potrebné podklad dôkladne očistiť metlou od prachu, námrazy či usadenín a ideálne tiež otestovať jeho stabilitu širokou lepiacou páskou. Výber správneho základného náteru závisí od poškodenia fasády: nečistoty, riasy a plesne, pieskujúci povrch, trhliny alebo odlupujúca sa farba.

Riešenie pre každý stav fasády

Usadené nečistoty na povrchu predstavujú separačnú vrstvu pre následné nátery, takže môžu zabrániť príľnutiu novej farby. Povrch očistíte prípravkom Baumit ReClean a znížená prídržnosť farby prestane byť hrozbou. **Riasy a huby** síce neohrozujú funkciu fasády, sú však mimoriadne nevzhľadné. V tomto prípade ošetríte povrch prípravkom Baumit FungoFluid a potom očistíte kefou. **Pieskujúce povrchy** znižujú príľnavosť novej vrstvy a spôsobujú jej odlupovanie. Najskôr povrch opatrne ošetríte vysokotlakovým čističom.

Potom podľa podkladu naneste buď Baumit Sanova Primer, alebo Baumit MultiPrimer. **Vodeodolné alebo nenasiakavé podklady** si pred nanosením novej povrchovej úpravy tiež vyžadujú prípravu povrchu. Riešením je v týchto prípadoch Baumit SuperPrimer. **Silno nasiakavé podklady** môžu rovnako negatívne ovplyvniť nasledujúcu vrstvu. Na úpravu týchto povrchov sa v prípade fasád odporúča Baumit MultiPrimer. Na prípravu nasiakavého podkladu pre omietky, potery a stierky je určený Baumit Grund. Ale aj **štandardné podklady** potrebujú rovnomernú nasiakavosť, aby sa zabezpečili primerané podmienky pre ďalšie vrstvy. Valčekom naneste prípravok Baumit UniPrimer alebo Baumit PremiumPrimer a podklad je pripravený na náter. Baumit skrátka ponúka vhodný základný náter pre všetky povrchové úpravy.

Štandardné podklady:
UniPrimer
a PremiumPrimer

Pieskujúci podklad:
MultiPrimer
a Sanova Primer

Trhliny:
FillPrimer

Intenzívne nasiakavé podklady:
MultiPrimer a Grund

Riasy a plesne:
FungoFluid

Vodeodolné /nenasiakavé podklady:
SuperPrimer

Znečistené podklady:
ReClean

Klasická Sanácia fasády Obnova

V priebehu rokov fasáda stráca svoju pôvodnú krásu a po istom čase je na jej osvieženie nevyhnutná obnova. Pokiaľ je murivo suché a nie je zaťažené soľami, obnova sa v zásade obmedzuje na vzhľad fasády. Ak sa naopak, rozpadáva omietka alebo sú v nej trhliny, sú potrebné ďalšie vhodné opatrenia.

Po správnej príprave, ako je očistenie od nečistôt alebo odstránenie rias a plesní (pozri náš text na stranách 4 a 5), obnove vzhľadu fasády už nestojí nič v ceste.

Fasádne farby Baumit Color

Ak fasáda nemá trhliny ani odlupujúce sa miesta, na obnovenie jej pôvodného lesku postačia dve vrstvy fasádnej farby Baumit. Napríklad prémiová silikónová farba Baumit StarColor, ktorá vďaka svojmu hydrofílnemu povrchu odpudzuje nečistoty a zároveň je vysoko paropriepustná. Ak obľubujete intenzívne a tmavé farby, Baumit PuraColor sa postará o výnimočný vzhľad fasády, ktorá zostane dlho čistá a krásna aj na jej exponovaných miestach. Menšie trhliny na fasáde do 0,5 mm sa dajú odstrániť pomocou základného náteru Baumit FillPrimer, na ktorý sa následne naniesie fasádna farba.

Baumit Multi na sanáciu trhlín

Ak sú však na fasáde okrem obvyklých známkov starnutia už aj voľným okom viditeľné trhliny, mali by ste rýchlo zakročiť, aby ste zabránili možným následným škodám. Čím je totiž trhlina väčšia, tým viac vody

môže vniknúť dnu a trvalo poškodiť stavebnú konštrukciu. Fasáda v tomto prípade potrebuje náročnejšie ošetrovanie, aby mohla naďalej plniť svoju funkciu. Na sanáciu trhlín s veľkosťou > 0,5 mm je najvhodnejšia stierka Baumit MultiWhite. Jej inovatívna receptúra zaručuje vodeodolnosť a vysokú pružnosť, vďaka čomu predstavuje tento výrobok v kombinácii s Baumit StarTex ideálne riešenie aj pre obnovu povrchu starších tepelnoizolačných systémov. Baumit MultiWhite je bielej farby, dá sa ľahko štruktúrovať či vyhladiť, takže ponúka ideálny podklad pre farby Baumit Color. Pre dokonalú štruktúru však odporúčame obnovu povrchu starších tepelnoizolačných systémov prémiovou fasádnou omietkou, napr. Baumit StarTop.

Baumit Multi na opravy omietky

Menšie poškodenia omietky, napríklad odlupovanie alebo prasknutie okrajov ozdobných prvkov sa dá tiež opraviť stierkou Baumit MultiWhite ako výplňovou maltou. Na dosiahnutie rovnomerného povrchu pred nanášaním Baumit Color možno použiť Baumit MultiWhite aj celoplošne ako jemnú omietku. Tak isto platí, že sa vhodným spôsobom musia opraviť všetky rozsiahle

poškodenia omietok na fasáde. V takýchto prípadoch sa odporúča celoplošné použitie stierky Baumit MultiWhite s vloženou výstužou Baumit StarTex. Ak sú veľké plochy omietkového systému poškodené alebo už nie sú stabilné, musia sa pred realizáciou novej omietky tieto plochy úplne odstrániť. V takomto prípade, je potrebné pri výbere vhodného materiálu zvážiť aj ekonomické hľadisko.

Trhliny a ich riešenia

Vlásoknicové trhliny <0,5mm
Baumit FillPrimer

Stabilné trhliny >0,5 <2 mm
Baumit MultiPrimer
Baumit MultiWhite

Pohyblivé trhliny > 0,5 mm
Baumit MultiWhite a Baumit StarTex
alebo Baumit ETICS

Baumit MultiWhite

Je hviezdou medzi multifunkčnými výrobkami. Špeciálna biela malta na opravy poškodených omietkových povrchov, na sanáciu trhlín a na vyrovnanie omietkových a betónových povrchov. Vhodná aj na zvyšky starých náterov.

Sanácia Vlhkosť a soli v murive

Vlhkosť a škodlivé soli neohrozujú len cenné, pamiatkovo chránené historické zámky alebo kostoly. Tomuto problému často čelia aj vlastníci starších rodinných domov. Zdravé bývanie a práca sú však možné len medzi štyrmi suchými stenami a Baumit vie, ako na to.

Odstránenie príčin

Trvalé riešenie je zaručené, len ak sa odstráni príčina poškodenia. Dôkladná kontrola uľahčuje odhalenie príčin a ich odstránenie ušetrí veľa úsilia a peňazí pri následnej sanácii. Pomocou sanačných systémov Baumit je možná sanácia muriva, ktoré bolo dlhé roky vlhké a zaťažené soľami.

Suché steny jednoducho a rýchlo

V prípade jednoduchých objektov bez pamiatkovej hodnoty, s miernou vlhkosťou a ľahkým zaťažením soľami, je postup sanácie podobný ako nanášanie bežného omietkového systému. V tomto prípade je

ideálna omietka Baumit Sanova Uni, ktorá na rozdiel od bežnej omietky obsahuje veľké množstvo pórov. Vďaka tomu je vysoko paropriepustná, takže vlhkosť môže z muriva unikať rýchlo a nepretržite. Póry slúžia aj ako „zásobáreň“ na ukladanie solí, ktoré sú do omietky transportované vzliňajúcou vlhkosťou. Na rozdiel od bežnej omietky zostáva povrch sanačnej omietky veľa krát dlhšie suchý a bez viditeľných solí. Opätovnému využívaniu miestností tak už nič nebráni.

Podľa smernice WTA

V prípade historicky cenných objektov predstavuje vlhké murivo s obsahom solí

závažný problém, ktorý výrazne komplikuje sanáciu a údržbu, pričom neustále aktívna vlhkosť a soli ohrozujú samotnú historicky cennú substanciu. Tu nachádza svoje uplatnenie sanačný omietkový systém s omietkou Baumit Sanova MonoTrass, ktorý spĺňa všetky požiadavky smernice WTA. Má nielen zníženú kapilárnu vzliňavosť, ale aj obzvlášť vysokú pórovitosť a paropriepustnosť. V prípade veľmi vysokej vlhkosti a extrémneho zaťaženia soľami sa pred nanosením omietky Baumit Sanova MonoTrass odporúča aplikovať jadrovú sanačnú omietku Baumit Sanova Por.

Sanačné omietkové systémy Baumit Sanova ponúkajú ten správny výrobok pre každé sanačné opatrenie. Omietka Baumit Sanova MonoTrass je certifikovaná podľa smerníc WTA a je zvlášť vhodná na vlhké, soľami extrémne zaťažené murivo. Pokiaľ je murivo vystavené iba vlhkosti, tou správnu voľbou sú omietky Sanova L alebo Sanova S.

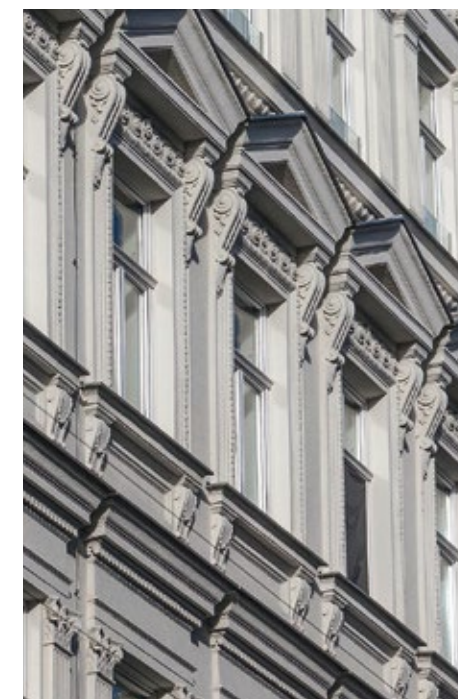

Povrchová úprava

Pozornosť treba venovať aj povrchovej úprave, ktorá by mala byť vždy vysoko paropriepustná. Na fasádu možno naniestť napr. farbu Baumit Sanova Color, do interiéru sa zasa odporúča minerálny, prírodný náter Baumit Klima Color.

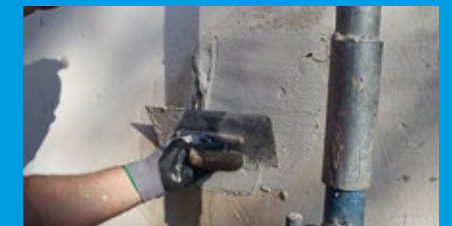
Rekonštrukcia a sanácia historických budov

Historické a pamiatkovo chránené budovy sú jedinečnými svedkami zašlej éry, zaslúžia si preto mimoriadne zaobchádzanie. Pamiatková ochrana kladie dôraz na trvalé zachovanie historicky cenných budov, ich rekonštrukciu by sme preto mali vždy prenechať odborníkom. Stavebné materiály Baumit, obzvlášť systémy Baumit Sanova a Baumit NHL sú, samozrejme, vždy v kombinácii s odborným návrhom sanácie a precíznou profesionálnou realizáciou, ideálne na zachovanie stavebných klenotov s tradíciou i pre ďalšie generácie.

Jednoduché spracovanie – Sanova Uni a Sanova MonoTrass

Každý stavebník si s prácou ľahko poradí vďaka omietkam Baumit Sanova Uni alebo Baumit Sanova MonoTrass. V skutočnosti sa omietky nanášajú podobne ako bežná omietka, pričom základom úspechu je dodržanie niekoľkých základných pravidiel:

1. Poškodenú starú omietku je potrebné dôkladne odstrániť minimálne 1 meter nad hranicu viditeľnej vlhkosti, murivo očistiť. Ideálne je plochu poznametávať metlou alebo zbaviť prachu vysávačom. Plochu nikdy nečistíte vodou, pretože sa tým opäť uvoľnia soli z podkladu a zvýši sa ich nežiadúci presun na povrch muriva.

2. V prípade solí vyzrážaných na povrchu muriva je ich potrebné očistiť nasucho kefou a následne aplikovať prípravok Baumit AntiSulfat alebo na sanačný prednástrež jadrovú sanačnú omietku Baumit Sanova Por.

3. Očistené povrchy by v závislosti od počasia mali schnúť 3 až 6 dní, v prípade interiéru je potrebné dobre vetrať.

4. Na očistený, vysušený podklad naneste sanačný prednástrež Baumit Sanova Pre a potom použite omietku Baumit Sanova Uni alebo Baumit Sanova MonoTrass.

5. Sanačná omietka sa nanáša v 2 vrstvách. Prvá vrstva s hrúbkou do 30 mm, druhá vrstva s hrúbkou cca 5 mm. Na zabezpečenie optimálnej funkčnosti je potrebné dodržať celkovú hrúbku omietky najmenej 20 mm, pri vysokom obsahu solí v murive sa odporúča 30 mm.

6. Prvá vrstva omietky sa nahrubo stiahne do roviny alebo sa vodorovne zdrsní hrebeňom na omietky.

7. Po cca 1 dni zretia odstráňte nečistoty z povrchu 1. vrstvy a naneste druhú vrstvu sanačnej omietky s rovnomernou hrúbkou cca 5 mm. Jej povrch rovnomerne „zašúchajte“ ako jemnú omietku. Výsledný povrch by mal byť rovný a rovnomerný. Pred nanosením povrchovej úpravy (vhodný náter alebo prefarbená omietka) je potrebné dodržať technologickú prestávku 7 dní na 1 cm hrúbky omietky. Hotovo!

Na záver už len dodáme, že tak omietka Baumit Sanova Uni, ako aj Baumit Sanova MonoTrass sa dajú spracovať ručne alebo pomocou vhodnej omietacky.

Na vlhké steny, pivnice, sokle a pre interiéry, kde vlhkosť a soli negatívne ovplyvňujú vzhľad stien, ale aj zdravie obyvateľov.

Zlatá sloboda

Po viac ako 100 rokoch budova **Viedenskej secesie** opäť žiari v novom šate a je rovnako krásna ako v prvý deň. Sanácia tejto kultúrnej pamiatky si vyžadovala výrobky najvyššej kvality tak, aby boli splnené vysoké nároky na jej obnovu. Rad výrobkov Baumit NHL je ideálnym partnerom všade tam, kde je potrebné, tak ako v tomto prípade, obnoviť historickú fasádu so zachovaním originálnych prvkov. Osobitná cena mesta Viedeň za mestskú obnovu je potvrdením úspešne zrealizovanej sanácie.

Výherca druhého miesta vo verejnom hlasovaní súťaže Baumit Life Challenge 2020/21:

Joachim Csekits (vpravo), Novotny Bau a zamestnanec Baumit Thomas Massatsch (vľavo)

Pavilón Secesia je jedným z najpôsobivejších secesných diel v Rakúsku. Aktuálne ukončená sanácia a modernizácia tohto pamiatkovo chráneného stavebného klenotu sa začala asi 30 rokov po poslednej generálnej oprave.

Sanácia kupoly a fasády

Začiatkom decembra 2017 sa začala sanácia fasády a reštaurovanie kupoly. Všetkých 2 500 listov a 311 vavrínov v slávnej kupole, ktorú Viedenčania s láskou nazývajú „Goldene Krauthappel“ (v preklade „zlatá kapustná hlava“), bolo potrebné nanovo pozlátiť – a to bola len jedna z mnohých reštaurátorských úloh na budove viedenskej Secesie. Projekt stavby bol dokončený na konci augusta 2018. Rozsiahla sanácia sa uskutočnila pod vedením architekta Adolfa Krischanitza zo spoločnosti Novotny Baugesellschaft, pričom múzeum bolo počas nej stále otvorené. Počas rekonštrukcie sa s najvyššou obozretnosťou realizovala sanácia sklenenej strechy a fasády, inštalácia výťahu pre bezbariérový prístup k Beethovenovmu vlysu a tiež rozsiahla modernizácia výstavných miestností.

Priemyselne vyrábané výrobky na ochranu pamiatok

Hnutie Viedenskej secesie založila v roku 1897 skupina umelcov okolo Gustava Klimta, ktorí sa odlúčili od konzervatívneho Künstlerhausu. Výstavný pavilón, ktorý navrhol Joseph Olbrich, sa považuje za typický príklad secesie. Osobitnú výzvu predstavovali počas sanácie požiadavky pamiatkovej ochrany. Nová vonkajšia omietka musela presne zodpovedať historickej podobe a tu vstúpil do hry Baumit. Fascinácia historicky cennými stavbami neustále motivuje Baumit vyvíjať produkty na ich dokonalú sanáciu. S radom výrobkov Baumit NHL sú pre pamiatkovo chránené stavby k dispozícii vysoko kvalitné suché maltové zmesi, kde ako základ slúži prírodné hydraulické vápno (anglicky Natural Hydraulic Lime, odtiaľ skratka NHL).

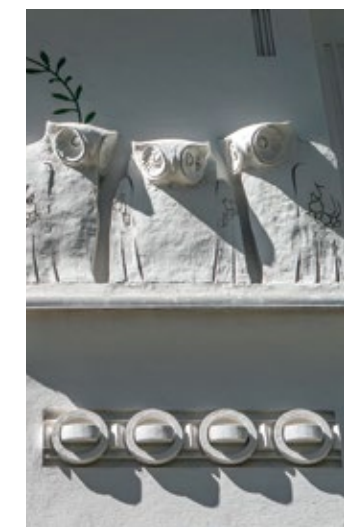
Pri skúmaní historických budov sa vždy nájde prírodné hydraulické vápno ako základ mált a omietok, bez ktorého mimoriadnej odolnosti by nebolo možné, aby budovy prežili storočia bez poškodenia. Na bezchybný povrch budovy Secesie bol okrem iného použitý produkt Baumit NHL Fine, čo je bezcementová, minerálna jemná omietka na báze NHL. Ako povrchová úprava bol použitý náter, ktorý je obzvlášť vhodný na ochranu pamiatok: Baumit Sanova Color, vysoko difúzne otvorená minerálna fasádna farba na báze vodného skla.

Osobitná cena za mestskú obnovu

Komplexná sanácia, ktorej realizácia trvala len šesť mesiacov, už získala aj oficiálne uznanie. Cech Landesinnung Bau Wien udelil projektu osobitnú cenu za mestskú obnovu za rok 2019. Na 34. ročníku ceny mesta Viedeň za mestskú obnovu sa zúčastnilo rekordných 29 objektov. „*Naši stavitelia a ich partneri prebúdzajú staré budovy z dlhého spánku. S využitím mnohých odborných znalostí skrášľujú turisticky príťažlivé miesta, ako je budova Secesie a my ich preto opäť dostávame do svetla reflektorov,*“ hovorí Rainer Pawlick, majster viedenského cechu stavebníkov.

Baumit Produkty

Baumit NHL Fine
Baumit NHL Manu
Baumit NHL Multi
Baumit NHL Pre
Baumit NHL SuperFino
Baumit Sanova Cley
Baumit Sumpfkalk
Baumit PuraColor
Baumit Sanova Color
Baumit Sanova Primer

Fascinácia historicky cennými stavbami motivuje Baumit vyvíjať produkty na dokonalú sanáciu – patrí medzi ne aj kvalitný rad výrobkov Baumit NHL pre pamiatkovo chránené stavby.

Trojička

na Župnom námestí v novom šate

Jedna z najvýznamnejších a najznámejších sakrálnych barokových pamiatok v centre Bratislavy sa tento rok dočkala novej fasády. Nová farebnosť púta pozornosť a zvedavosť okoloidúcich. Odpovede prečo známy kostol zmenil farbu treba hľadať v histórii.

Kostol sv. Jána z Mathy alebo Kostol Najsvätejšej Trojice či jednoducho „Trojička“ na Župnom námestí v Bratislave bol postavený v prvej polovici 18. storočia na mieste pôvodného Kostola sv. Michala archanjela. Vo viacerých historických prameňoch sa uvádza, že ako predloha slúžil Kostol sv. Petra vo Viedni od rakúskeho barokového architekta Johana Lukasa von Hildebrandta alebo jezuitský kostol del Gesu v Ríme. Barokový kostol dal postaviť rád Najsvätejšej trojice, známy tiež pod označením trinitári, ktorý patril k najstarším európskym rehoľným spoločenstvám. Kostol je zasvätený jednému zo zakladateľov – sv. Jánovi z Mathy a prilieha k nemu aj historický kláštor, ktorý bol neskôr prestavaný na Župný dom. Zaujímavosťou kostola je, že istý čas plnil funkciu katedrálneho chrámu Vojenského ordinariátu Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ale tiež pohyblivý a osvetlený betlehem, ktorý aj dnes očarí nejedného (nielen) detského návštevníka kostola.

Fasáda, ktorá potrebovala obnovu

Na fasáde kostola, ktorý zaujme najmä elipsoidným pôdorysom a oblúkovo prehnutou čelnou fasádou, bolo okrem optického znečistenia na mnohých miestach viditeľné poškodenie fasády až degradácia muriva. Pri bližšom skúmaní sme zistili, že viacvrstvový omietkový systém bol na viacerých miestach, najmä v oblasti strešných zvodov a oplechovania, ktoré neboli pravdepodobne správne osadené alebo absentovali úplne, zatečený vplyvom zrážkovej činnosti, čo viedlo k silnej degradácii. Navyše k separácii vyspravujúcej vrstvy omietky, ktorá bola podľa našich zistení zrealizovaná niekedy v polovici 90-tych rokov, došlo kvôli nedodržaniu tzv. pevnostného gradientu omietok, t. z., že niektoré časti omietkového systému boli vyspravené maltami s vyššou pevnosťou, ako mali pôvodné omietkové zmesi. A aby toho nebolo málo, na iných miestach fasády boli nájdené poškodenia povrchovej úpravy, kvôli čomu dochádzalo postupne vplyvom kyslých dažďov k demineralizácii omietky, a tým aj k strate jej pevnosti. Výsledkom bola opäť deštrukcia omietkového systému. Najviac poškodenou stranou celej fasády kostola bola severná stena, k čomu prispela v neposlednom rade orientácia fasády, nakoľko práve severné fasády bývajú najviac zaťažované tzv. hnaným dažďom.

Prečo biela?

Tento rok sa však začalo s rekonštrukciou fasády, ktorej predchádzal v minulých rokoch aj rozsiahly architektonicko-historický výskum. V minulosti sme sa pri obnove historických stavieb často stretávali s tradičnými vápennými nátermi, ktoré boli väčšinou prirodzenej bielej farby, prípadne dofarbované prírodnými pigmentami. Ich výhodou bola predovšetkým lokálna dostupnosť prírodného materiálu a vynikajúca paropriepustnosť. Nakoľko je vápno silne alkalické (pH 13) využívali sa aj jeho dezinfekčné vlastnosti.

Jeho nevýhodou (z dnešného pohľadu) je malá odolnosť voči dažďu, nízka oteruvzdornosť a samotné kriedovanie. Práve pre tieto „nevýhody“ bolo potrebné či už fasádu alebo interiér často obnovovať novým a novým náterom.

Pri pamiatkovej obnove historických stavieb je potrebné poznať podklad, zosúladiť náterový systém spolu s omietkovým systémom. Práve poznanie „podkladu“ nám zaručí dlhodobú funkčnosť a ochranu danej fasády. Pri obnove fasád sa stretávame s rôznymi typmi „priemyselných“ fasádnych náterových látok,

a to väčšinou na akrylátovej báze, ktoré sa používali na začiatku 90 rokov. Dnes, kedy je trh náterových farieb oveľa pestrejší, sa pri obnove fasády používajú nátery, ktoré sa vyznačujú výbornou paropriepustnosťou, odolnosťou voči vode a špine, jednoduchým spracovaním a dlhšou životnosťou.

V prípade obnovy fasády kostola trinitárov sa po lokálnom odstránení odutých častí pôvodnej omietky až na súdržný podklad aplikoval nový viacvrstvový omietkový systém Baumit. Na časti fasády, ktorá nebola poškodená sa pred nanosením vrstvy

renovačného štuksu, ktorý zjednotil povrch celej fasády, rozrušila celistvosť pôvodného fasádneho náteru. Ako posledný krok sa zrealizoval náter novou paropriepustnou fasádnou farbou. Okrem zmeny materiálovej bázy, do očí udríe najmä zmena farebnosti fasády – z pôvodnej žltá-oranžovej na bielu. V rámci pamiatkového prieskumu, ktorý realizoval Pamiatkový úrad Slovenskej republiky pod dozorom odbornej radkyne pani Mgr. Natálie Ferusovej sa totiž zistilo, že pôvodná farba kostola trinitárov bola „lomená biela“.

UMELECKO-REMESELNÁ OBNOVA VONKAJŠEJ FASÁDY KOSTOLA

Investor: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Najsvätejšej Trojice
Architektonicko-historický výskum fasád a strechy: Ing. arch. Milan Marček, Mgr. Kristína Zvedelová, PhD.
Realizačná firma: Štukonz, s. r. o., pod vedením p. Róberta Mészárosa
Odborná spolupráca: Mgr. Natália Ferusová

POUŽITÉ MATERIÁLY BAUMIT

Baumit Prednástreš
Baumit Jadrová omietka
Baumit MultiRenova
Baumit SilikonColor, odtieň Baumit Life 0018

Text: Jozef Poláček, Baumit Slovensko
Foto: Miro Pochyba

Best of Baumit.

Partner dobrej architektúry

Architektúra nás obklopuje, vytvára charakteristické panorámy a charaktery miest aj vidieka, vplýva na naše životy a nálady. O tom, že nám v Baumite záleží na architektúre, svedčí aj skutočnosť, že dlhodobo podporujeme viaceré prestížne architektonické súťaže na Slovensku. Nebolo to inak ani v tomto roku, ktorý ovplyvnila pandémia, spôsobená korona vírusom, kvôli čomu sa odovzdávanie ocenení prenieslo do online prostredia. Napriek tomu súťaže nestratili nič na svojej aktuálnosti a naplnili svoje poslanie – priniesť to najlepšie, čo sa narodilo na poli architektúry na Slovensku, bližšie k odbornému, ale aj laickému publiku. Predstavme si bližšie jednotlivé formáty, ich ciele a poslanie.

Text:
Tomáš Sepp,
Baumit Slovensko

Foto:
archív Slovenskej komory
architektov, archív re-
dakcie časopisu ARCH,
archív Spolku architektov
Slovenska, archív Baumit

Cena Dušana Jurkoviča 2020

Cena Dušana Jurkoviča je najstarším a svojím dosahom aj najdôležitejším architektonickým ocenením na Slovensku. Založená bola koncom roka 1963 a po prvý raz sa udeľovala v nasledujúcom roku. Spočiatku sa oceňovali zároveň architektonické realizácie, projekty, publikácie a osobnosti za celoživotné dielo. V roku 1990 bola Cena Dušana Jurkoviča nanovo definovaná, vznikla samostatná Cena Emila Belluša za celoživotné dielo, v roku 2003 pribudla Cena prof. Kusého za vydavateľskú, teoretickú a publicistickú činnosť.

Pocta Dušanovi Jurkovičovi

Cena je pomenovaná podľa Dušana Samuela Jurkoviča, jedného z najvýznamnejších osobností modernej slovenskej architektúry. Udeľuje sa autorovi, alebo autorom za realizované architektonické alebo urbanistické dielo. Diela prihlásované do Geny sú aktuálnymi realizáciami, obvykle nie sú staršie ako 2 roky. Vyhlasovateľom a organizátorom Geny Dušana Jurkoviča je Spolok architektov Slovenska (SAS), ktorý k cene každoročne vydáva katalóg a usporadúva

výstavu, na ktorej sa prezentujú všetky prihlásené diela. Výstava sa koná tradične v Galérii SAS v Bratislave; potom putuje do ďalších miest na Slovensku a výbery z Cien aj do zahraničia.

V roku 2020 sa Cena udeľovala už po 54. raz. Podobne ako ostatné ceny, aj táto cena bola sprístupnená verejnosti online. Cenu Emila Belluša za celoživotné dielo udelil Spolok architektov Slovenska Dr. h. c. Ing. arch. Akad. arch. Ivanovi Gürtlerovi, PhD.

Predstaničný priestor, Bratislava ↓

Súťaž, 1988, 1. odmena

Autori: I. Gürtler, A. Gürtler, M. Hanuščák,
T. Jávorka

Foto: Martin Mašek®

Pamätník SNP, Kalište ↑

Realizácia, 1974

Autori: architektúra I. Gürtler, J. Talaš, socha J. Jankovič

Foto: Monika a Ľubo Stacho®

Cena ARCH 2020

Ďalším ocenením kvalitnej architektúry na Slovensku je Cena ARCH, ktorá je cenou časopisu ARCH o architektúre a inej kultúre. Ustanovil ju v roku 1998 zakladateľ časopisu ARCH architekt Martin Mašek v spolupráci so šéfredaktorkou a členmi redakčnej rady s úmyslom vyzdvihnúť pozoruhodné diela domácej architektonickej scény. Cena sa udeľuje každoročne architektonickému dielu, ktoré medzinárodná porota (v ktorej sa striedajú renomovaní kritici architektúry z Rakúska, Česka, Slovinska, Maďarska a Slovenska) uzná za najvýraznejší architektonický čin reflektovaný v uplynulom období na stránkach časopisu ARCH.

Slávnostné vyhlásenie ceny ARCH

Slávnostné vyhlásenie Ceny časopisu ARCH je podujatím, v ktorom sa spája profesionalita architektov, ich tvorby, s nadčasovou kultúrnou hodnotou realizovaných diel. Cena ARCH sa vďaka kvalite nominovaných prác, prítomnosti zahraničných a medzinárodne renomovaných odborníkov, ako aj vďaka záujmu odbornej i širokej verejnosti zaraďuje medzi najdôležitejšie podujatia svojho druhu na Slovensku. Slávnostné vyhlásenie laureáta Ceny ARCH 2020 sa konalo vo štvrtok 19. novembra 2020 o 19. hodine v Moyzesovej sieni v Bratislave a uskutočnilo sa online.

Kvalitná propagácia

Súčasťou vyhlásenia Ceny ARCH je aj katalóg nominovaných diel, ktorý zachytáva okrem prehľadu diel aj kompletný záznam rokovania poroty, čím získava čitateľskú priťažlivosť. Katalóg patrí medzi tie produkty, ktoré sú dlhodobo čítané a citované.

Symbol súťaže

Zhmotnenou podobou ceny je od roku 2006 umelecký artefakt od akademického sochára Jozefa Hobora, ktorý bol navrhnutý a vyrobený špeciálne na túto príležitosť a stáva sa symbolom súťaže do jej ďalších ročníkov.

Pani Bacová, v čom vidíte výnimočnosť Ceny ARCH?

Cena ARCH je čestnou cenou za výnimočné architektonické dielo, ktoré sa vyznačuje inovatívnym a osobitým riešením. Nominácie na Cenu vyberá každoročne redakčná rada časopisu. O laureátovi (ktorý je vždy len jeden) rozhoduje medzinárodná porota. Diskusia poroty je v plnom znení publikovaná v Katalógu Ceny ARCH. Cena ARCH patrí k trom hlavným architektonickým cenám s vysokým kreditom, ktoré sa na Slovensku udeľujú. Jej neodmysliteľnou súčasťou a platformou, bez ktorej by nemohla existovať je časopis ARCH. To

Prístavba k domu, Čachtice

Autor: Pavol Paňák/Architekti BKPŠ

Foto: Tomáš Manina

Laureát Ceny ARCH 2020

Cena Dušana Jurkoviča 2020

CE ZA AR 2020 v kategórii Fenomény architektúry

sú hlavné charakteristiky našej ceny, ktoré v svojom sumáre vytvárajú jej jedinečnosť a asi aj výnimočnosť.

Ako hodnotíte tohtoročnú úroveň nominovaných objektov?

Aj tohto roku sme mali namiešanú dobrú porciu kvalitnej architektúry, pretože všetky nominácie musia spĺňať toto kritérium. Mohli sme vidieť viaceré rezidenčné stavby – dva rodinné domy, jeden bytový a jeden byt, nevšedný office, dve nominácie z oblasti športu – lodenicu a telocvičňu, dve intervencie do kultúry: Violu – centrum pre umenie a obnovu cintorína, ale aj sympatickú útulňu v prírode, ktorá nakoniec tiež nadobudla kultúrny rozmer. Cena ARCH bola udelená tento rok už po 23. raz a veľmi ma teší, že jej laureátom sa stal architekt Pavol Paňák. Aj keď je prístavba domu v Čachticiach jeho privátnym príbehom, dokázal na malom priestore podať neuveriteľne autentickú výpoveď svojho vzťahu k architektúre. Je tam takmer všetko, čo architekt zdôrazňuje aj v iných projektoch – história, materialita a absolútny dôraz na detail. Jednoducho skvelé. Pre mňa to bola určite tá, v našej cene hľadaná, architektúra s posolstvom do budúcnosti!

Ako vnímate potrebu širšej propagácie architektúry v spoločnosti?

V úvodníku posledného tohtoročného čísla ARCH-u som práve túto tému spomínala v kontexte, že kvalitná architektúra sa do širšieho mediálneho priestoru dostáva len veľmi zriedka. A pritom jej širšia propagácia by určite pomohla vychovávať k lepšiemu estetickému cíteniu a celkovej kultivácii všeobecného vkusu. Mrzí ma, keď sa v televíznych médiách objavujú stále častejšie ako vysnívané bývanie príklady bungalovov, ktoré zaplavili našu krajinu a ten obraz je miestami až zúfalý. Veľmi by sme potrebovali aby „mainstream“ postupne nadobudol atribút solídnej architektúry a nielen stavebnej produkcie pokleslých štýlov. Je to však beh na dlhé trate.....

Bytový komplex LifePark, Bratislava ←

Autori: hantabal architekti/ Michaela Hantabalová, Juraj Hantabal

Spolupráca: Soňa Pavolová, Jakub Hanták

Foto: Juraj Hantabal

Vítězné dílo v kategorii
Bytové domy

CE ZA AR 2020

Aj napriek mimoriadnej situácii boli v stredu 7. októbra, v priamom prenose STV2 vyhlásení laureáti architektonickej súťaže CE ZA AR 2020. Vyhlásovateľom ceny CE ZA AR je Slovenská komora architektov. 19. ročník Ceny za architektúru CE ZA AR 2020 vyvrcholil v bratislavskej Starej tržnici. Večer bol príležitosťou priblížiť verejnosti aj prostredníctvom televíznej obrazovky kvalitnú domácu architektonickú tvorbu. Ocenenie CE ZA AR už 19. rok upozorňuje na spoločenskú hodnotu architektonických diel a profesionálnych výkonov slovenských architektov.

Aktuálne ciele súťaže

Význam ocenenia pre rozvoj kultúry a prostredia pre zdravý život ľudí, je vzhľadom na súčasnú globálnu situáciu ešte významnejší. Aktuálny ročník ocenenia CE ZA AR mal za úlohu ešte dôraznejšie presadzovať

kvalitné riešenia stavieb. Priestory na bývanie, vzdelávanie, zdravotníctvo a kultúru sú totiž otázkou verejného záujmu a ich kvalita vplýva na všetkých bez rozdielu. Práve preto je heslom tohto ročníka #priestorprearchitekturu. „Úlohou ocenenia CE ZA AR

je zdôrazňovať kultúrnu hodnotu architektonických diel, podporovať kvalitu profesionálnych výkonov architektov, no predovšetkým kultivovať verejné povedomie o nutnosti rozvoja kvalitnej architektúry ako základného princípu zvyšovania kvality

životnej úrovne obyvateľov Slovenska. Vykonávateľmi tejto úlohy by však nemali byť len architekti, ale aj zástupcovia samospráv a orgány riadiace investičnú činnosť.“ uviedol počas galavečera predseda predstaviteľstva Slovenskej komory architektov, architekt Ilja Skoček. „Všetci sme si vedomí investičného dlhu v našich mestách. Je preto úlohou Slovenskej komory architektov rozvíjať spoluprácu so zástupcami miest a obcí tak, aby sme tento dlh dobehli kvalitnými realizáciami, obstarávanými formou urbanisticko-architektonických súťaží. Veríme, že aj tento ročník Ocenenia CE ZA AR bude veľkou inšpiráciou pre starostov a primátorov miest.“ doplnila riaditeľka Úradu Slovenskej komory architektov JUDr. Viera Hanuláková.

Ocenené diela

Po piatich dňoch obhliadok naprieč celým Slovenskom vybral porotarekordných 21 nominácií, ktoré bojovali o ocenenie CE ZA AR 2020 v 6 kategóriách (Rodinné domy, Bytové domy, Fenomény architektúry, Interiér, Exteriér a Občianske a priemyselné budovy). Za osobitný prínos pre rozvoj architektúry, ktorý nie je vyjadrený architektonickým dielom, ale naopak je výsledkom

práce osobnosti, miestnej samosprávy alebo inštitúcie, ktorá sa zaslúžila za rozvoj slovenskej architektúry, udeľuje Slovenská komora architektov ocenenie „Patrón architektúry“. Počas gala-večera bol vyhlásený i laureát ocenenia „Cena verejnosti“, ktorá sa udeľuje na základe online hlasovania na portáli cezaar.tv. „Pri obhliadkach sme videli veľa kvalitnej architektúry. Čo spája všetky ocenené diela je holistický prístup k tvorbe a realizácii. Tieto diela vznikli z myšlienkového bohatosti ich autorov. Boli kreované a strážené, aby myšlienka pretrvala od prvotnej skice až po exaktné linky ďalších stupňov projektovej dokumentácie. Autori zvládli diela po technologickej, konštrukčnej aj materiálnej stránke. Stavby vyzerali skvele, boli skvele vyhotovené a stáli na neotrasiteľných základoch silného konceptu.“ vysvetľuje slovenský architekt Peter Jurkovič rozhodovanie poroty.

Prehľad všetkých ocenených diel nájdete na: www.cezaar.tv

Slovo predsedu poroty

„Ocenenie preniklo do povedomia záujemcov o architektúru a architektonickú kultúru. Dá sa možno až neskromne konštatovať, že preniklo do povedomia „širšej verejnosti“. A tak, ako nás život všetkých núti priučiť sa finančnej, či právnej gramotnosti, otázky urbanistickej a architektonickej tvorby začínajú zaujímať čoraz viac inak nezainteresovaných ľudí, ktorí postupne chápu, že ide o veľmi dôležitú súčasť hmotnej a duchovnej kultúry, ktorá veľmi intenzívne ovplyvňuje tvorbu životného prostredia ako priestoru pre život nás všetkých.“ vysvetľuje rozhodovanie poroty jej predseda, architekt Peter Moravčík. „Z pohľadu porotcu i architekta môžem povedať, že tento ročník je mimoriadne dobrý. Spoločným leitmotívom je potvrdenie, že primárnou podmienkou vzniku kvalitnej architektúry je harmónia spolupráce, spoločný cieľ a intenzívne nadšenie každého zo známej trojky Objednávateľ – Architekt – Realizátor.“ dodáva architekt Peter Moravčík.

Obnova vojnového cintorína z 1. svetovej vojny, Banská Bystrica-Majer ←

Autori: Benjamín Bráďňanský,

Vít Halada, Maroš Greš

Grafický dizajn: Boris Meluš

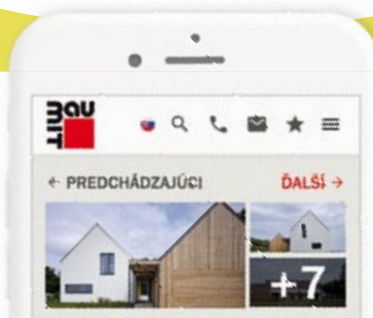
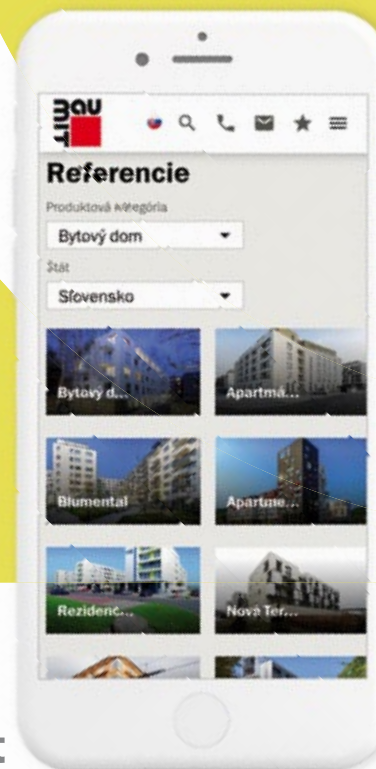
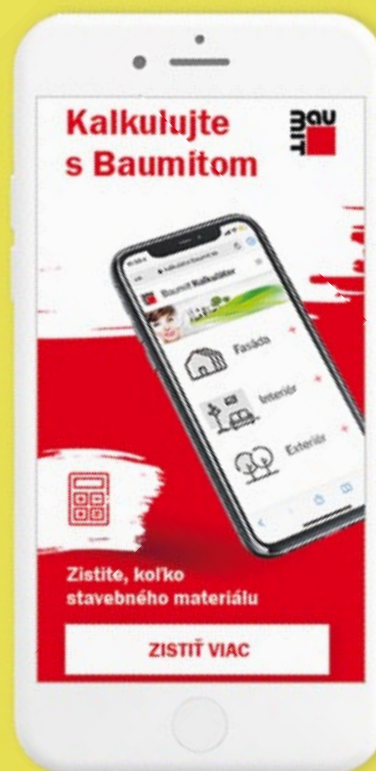
Statika: Lukáš Kramarčík

Foto: Ján Kekeli

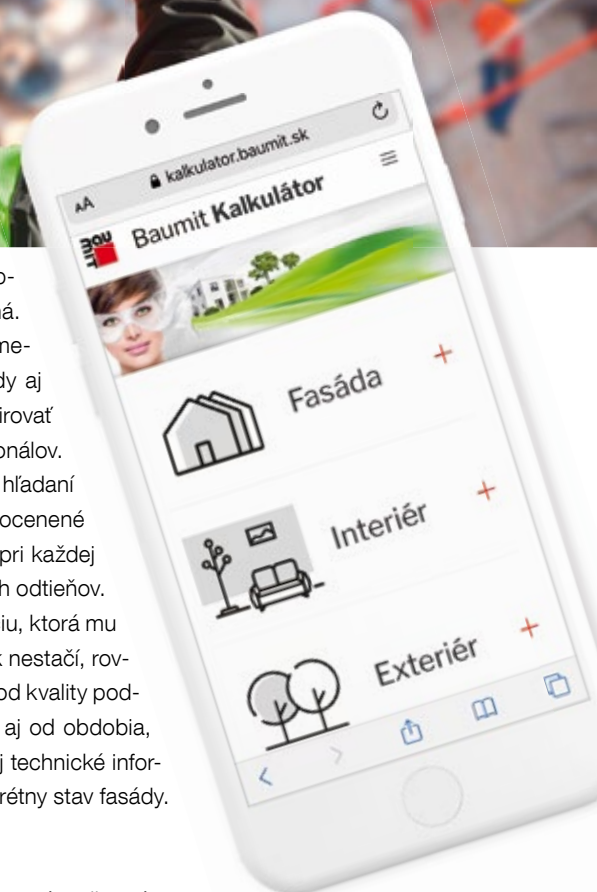
Vítězné dílo v kategorii Občianske a priemyselné budovy

Baumit online k Vaším službám

Dni sa skracujú, obloha je sivá a my túžime po pestrých farbách leta. Ako dobre, že sem-tam na fasádach domov zasvieti aj niečo trochu intenzívnejšie. Výber z Baumit Life, najväčšej palety fasádnych farieb v Európe, je obrovský - 888 odtieňov a kreatívnych štruktúr. Na webovej stránke je k dispozícii mnoho užitočných nástrojov, ktoré vám pomôžu nielen nájsť tú najlepšiu fasádnu farbu pre váš dom, ale tiež vhodné materiálové riešenie pre vašu stavbu.

888 odtieňmi existuje takmer nekonečne veľa možností farebného riešenia fasády. Správna voľba nie je vždy jednoduchá. Baumit preto ponúka osobné profesionálne poradenstvo zamerané na farebné stvárnenie fasád. Aby ste však mohli získať nápady aj online, z tepla domova, na stránke **baumitlife.com** sa môžete inšpirovať rôznymi farebnými kombináciami či výberom farieb podľa profesionálov. Nájdete tu na mieru šité „farebné poradenstvo“ pre každý objekt. Pri hľadaní ideálnej kombinácie farieb pomáhajú vybrané referenčné projekty a ocenené objekty, ktoré slúžia ako inšpirácia pre váš vlastný projekt. Zároveň pri každej fasádnej omietke či farbe nájdete prehľadný list jednotlivých farebných odtieňov. Každý si tak môže nájsť pre svoju fasádu dokonalú farebnú kombináciu, ktorá mu bude prinášať radosť aj po rokoch. Najst vhodný farebný odtieň však nestačí, rovnako dôležitý je aj správny výber fasádnej farby či omietky. Ten závisí od kvality podkladu, požadovanej štruktúry, farebných efektov, intenzity farby, ale aj od obdobia, kedy budete fasádu realizovať. Tu odporúčame pozrieť si na webe aj technické informácie k jednotlivým výrobkom a zvážiť navrhované riešenie pre konkrétny stav fasády.

Inšpirujte sa pri výbere farieb!

Okrem na stránke **baumitlife.com** renomovaní odborníci na farby poskytujú zaujímavé poznatky o DNA mnohých z 888 dostupných odtieňov farieb a vysvetľujú nálady, ktoré sa psychologicky spájajú s jednotlivými farbami. Nájsť ten dokonalý odtieň pre každý projekt už vo fáze návrhu je vďaka tomu veľmi jednoduché.

Na množstve záleží!

Či už na veľkej stavbe alebo pri plánovaní rodinného domu, zorientovať sa v ponúkaných riešeniach alebo zistiť správne množstvo materiálu je náročnejšie, ako sa zdá. Baumit Kalkulátor vám pomôže s výberom vhodného riešenia a vypočíta požadované množstvo materiálu. Pre rýchle zorientovanie môžete využiť jednoduchú kalkulačku pri Baumit produkte. Vyberte si variant produktu a zadajte požadované množstvo v m². Kalkulačka vám zobrazí orientačný počet vedier alebo vriec, ktoré budete potrebovať.

Potrebuje presnejší výpočet?

Pre presnejší výpočet prejdite na náš Baumit Kalkulátor, kde si môžete vytvoriť podrobnejšiu kalkulačku vášho projektu. Zoznam potrebného množstva materiálu spolu s cenami si môžete stiahnuť ako PDF, a to aj bez registrácie. Ak potrebujete kalkulačku dopracovať alebo máte konkrétne otázky alebo nejasnosti, stále sa, samozrejme, môžete obrátiť na našich regionálnych poradcov Baumit.

Kalkulujte s Baumitom. Zistite, koľko stavebného materiálu budete potrebovať. Viac na kalkulator.baumit.sk

Nová video kampaň Keby steny vedeli rozprávať...

Ľudia sa vždy radi vracajú domov. Poskytuje im útočisko, teplo a šťastie, a v neposlednom rade ochráni aj ich zdravie. V tomto roku sa však pre nás stal pobyt medzi našimi štyrmi stenami ešte dôležitejší ako kedykoľvek predtým. Sme vďační za to, že tam nachádzame pohodlie a zázemie. Vďaka stenám môžeme snívať o celom svete.

Domov pre nás môže znamenať celý svet

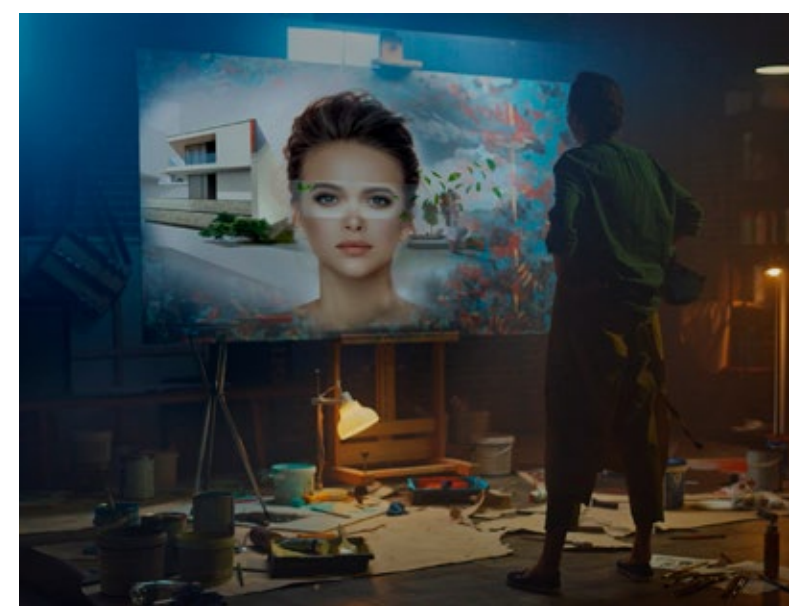
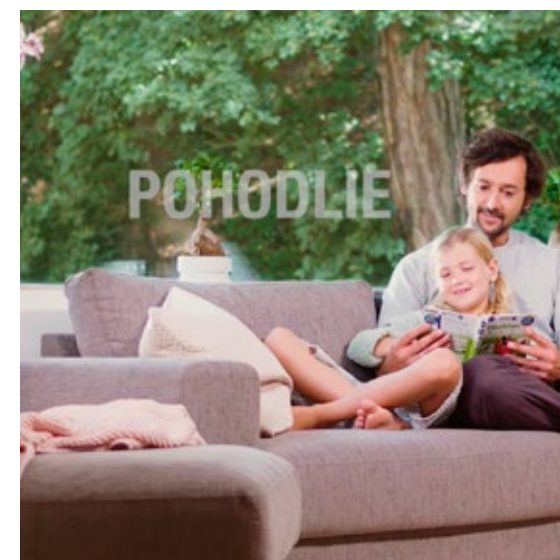
Práve preto sme na jeseň spustili novú video kampaň **Keby steny vedeli rozprávať** zameranú na naše bývanie. Vieme, kde bývame? Ako vplyvajú naše steny na naše zdravie a pohodlie? Život v domácnostiach s vlhkými stenami výrazne zvyšuje riziko vzniku astmy. Hluk vonkajšieho prostredia prechádzajúci cez steny má negatívny vplyv na hladinu stresu a hoci týchto a podobných „tichých“ spoločníkov nevnímame, sú zodpovední za zhoršenie nášho zdravia a psychickej pohody. Niekedy však aj jednoduché tipy a rady pre naše bývanie, môžu výrazne zlepšiť prostredie medzi našimi stenami.

ZAPOJTE SA DO VÝZVY MOJA ZDRAVÁ DOMÁCNOSŤ

A tak sme pre vás pripravili výzvu **#mojazdravadomacnost**, do ktorej sa môžete zapojiť aj vy. Stačí ak sa s nami podelíte o svoje skúsenosti a rady na sociálnych sieťach. Označte jednoducho svoje príspevky @baumit na Facebooku či Instagrame a používajte hashtag #mojazdravadomacnost. Počas troch týždňov od nás dostanete 3 emaily s tipmi a radami, ako pripraviť svoju domácnosť na zimnú sezónu a dosiahnuť doma zdravšie vnútorné prostredie.

Vieme, že naše steny chránia naše zdravie, a preto, keby vedeli počúvať, radi by sme im povedali: „Ďakujem.“
baumit.sk/pocuvam-svoje-steny

Baumit. Váš domov. Vaše steny. Vaše zdravie.

Ked' STENY dokážu rozprávať

V predvečer umeleckého veľtrhu Boutique Art Fair „Non-Aligned“, ktorý sa konal od 18. do 21. júna 2020 v galérii Lauba v Chorvátsku, sme mali príležitosť porozprávať sa s mimoriadnym pouličným umelcom Lonacom. Jeho „pracovisko“ siaha od domovského mesta Záhreb cez Vukovar, Skopje a Tomaru až po Ostende. Spoločnosť Baumit poskytla umelcovi farby na výstavu a on nám na oplátku poskytol tento rozhovor.

Prečo práve tzv. street-art a ako ste začínali?

Výštudoval som grafickú akadémiu, kde som sa začal zaoberať o staré techniky, ako je medirytina. Street-art ma vždy fascinoval pre svoju uvoľnenosť. V deväťdesiatych rokoch, na základnej škole, som prvýkrát prišiel do styku s graffiti, vyrastal som v akejsi subkultúre. Graffiti ma inšpirovalo a začal som maľovať.

Pracujete radšej vo svojej domovskej krajine alebo v zahraničí?

Hlavný rozdiel je v tom, že pouličné umenie sa v zahraničí oveľa viac podporuje a považuje sa za skutočné umenie.

Akým výzvam čelíte pred každým projektom?

Závisí to od organizácie. Najbláznivejšie je hľadať žeriavy, farby a stenu. Niekedy musíte urobiť kompromis, napr. v obytných budovách, kde majú slovo aj nájomníci. V Nemecku, Anglicku a Amerike môžete pracovať oveľa slobodnejšie.

Máte nesplnené želanie, nejaké miesto, kde chcete maľovať?

Veľmi ma zaujímajú niektoré festivaly. Napríklad Pow! Pow! na Havaji. Ako múr ma zaujíma jeden na hlavnej stanici na Paromlinskej.

Vyberáte si svoju stenu alebo si stenu vyberá vás?

To je rôzne. V Záhrebe je veľa zanedbaných oblastí. Je teda ľahké nájsť miesto, kde môžete robiť, čo chcete. Maľovanie na objednávku je niečo iné, niekto príde s nápadom a ja som len remeselník. U nás sa chlapci hanbia pracovať na objednávku, pretože vás tu ako umelca neberú vážne.

Ktorú z vašich malieb máte najradšej a prečo?

Niektoré z dávnejších tu v Záhrebe. A možno aj táto tu v Laube. Tu prvýkrát vyjadrujem spoločenskú kritiku.

Aké sú vaše obľúbené motívy?

Snažím sa ich každý rok trochu obmieňať, pretože inak si ma ľudia spájajú s motívami. Zmyslom street-artu je stavať sa proti

tomu, čo robia galérie. Diktátorsky určujú, aký je umelec, a on musí túto nepravdu prijať. Ja stále pracujem sám pre seba.

Používate pri práci sprej alebo uprednostňujete farbu?

Mám radšej farbu, hoci sprej dokáže urobiť niektoré veci, ktoré sa pomocou akrylu dosiahnu oveľa ťažšie. Výhodou farieb však je, že sa s nimi dajú dosiahnuť odtiene, ktoré sa nastriekať nedajú.

Aké máte skúsenosti s farbami Baumit?

Akryl môže byť vo všeobecnosti zložitý, najmä pokiaľ ide o farby na stenu. Svetlé tóny môžu stmavnúť, tmavé tóny pôsobia svetlejšie. Ale stavebné a fasádne farby sú dobré a ani po uschnutí nezmenia odtieň.

Baumit World

Novinky
zo sveta Baumit

Maďarsko

Renovovaná materská škola

„Pokiaľ ide o spoločenskú zodpovednosť, spoločnosť Baumit Maďarsko sa zaviazala podporovať verejne prospešné a sociálne zariadenia v okolí svojich výrobných prevádzok. Baumit preto za posledných 5 rokov obnovil kúpeľne už 5 škôl a škôlok,“ uviedol Gabor Illy, výkonný riaditeľ spoločnosti Baumit Maďarsko. Materská škola v blízkosti sídla spoločnosti Baumit Maďarsko má veľmi dlhú históriu. Po takmer 100 rokoch bolo potrebné budovu kompletne renovovať. Pomocou výrobkov Baumit sa okrem iného obnovilo a zrekonštruovalo vlhké murivo a podlaha, namontovali sa nové potrubia a hygienické zariadenia. Všetky práce sa realizovali s výrobkami Baumit, ako sú Manu, Fino, Nivello, ako aj s kompletným sortimentom Baumacol.

Rakúsko

Vynikajúci partner projektu „klímaaktiv mobil“

Drvič vápenca v lome Baumit ušetrí pri ťažbe surovín do roku 2040 zhruba 4 650 ton CO₂.

Spolkové ministerstvo ochrany klímy, životného prostredia, energetiky, mobility, inovácie a technológie vyhlásilo 20. augusta 2020 Baumit za príkladného partnera projektu „klímaaktiv mobil“. Presunom čelustového drviča vo vápencovom lome spoločnosti in Dürnbachu sa v budúcnosti ročne ušetrí takmer 80 000 litrov nafty alebo 233 ton CO₂. Do roku 2040, keď rakúska vláda plánuje vyradiť z používania fosílna palivá, dosiahnu úspory pozoruhodných 1,57 milióna litrov nafty alebo asi 4 650 ton CO₂. „Ťažbou surovín šetrou k životnému prostrediu sa do roku 2040 ušetrí 165 000 kilometrov jazdenj vzdialenosti,“ vysvetľuje Manfred Tisch, technický riaditeľ spoločnosti Baumit GmbH. Investičné náklady predstavujú celkom 1,5 milióna eur.

Chorvátsko

Bez kompromisov, pokiaľ ide o klímu

Jedným z hlavných kritérií pri návrhu modernej budovy v dnešnej dobe je úspora energie, z tohto dôvodu je obal budovy čoraz nepriepustnejší. Spoločnosť Baumit preto vyvinula farby Baumit Klima Color, ktoré v takýchto budovách zaisťujú optimálnu a stabilnú vlhkosť vzduchu a príjemnú vnútornú klímu. Moderátorka a influencerka Doris Pinčić Rogoznica je známa tým, že pokiaľ ide o zdravie jej rodiny, je nekompromisná. Pri výbere farby do interiéru sa Doris rozhodla venovať pozornosť aj iným kritériám ako krásnym farebným odtieňom a uprednostnila spoľahlivé a zdravé riešenie. Minerálne farby Baumit Klima zaručujú podľa výskumov výskumného Baumit Viva parku zdravú mikroklimu v interiéroch. Žiadne emisie, žiadne rozpúšťadlá, žiadny pach – to sú neprekonateľné argumenty pre výber Baumit Klima Color. Doris napokon presvedčili všetky tieto výhody a vybrala si z našej pestrej farebnej palety.

@baumitturkiye

Turecko

Séria videí Baumit na Youtube

Pre Covid-19 museli ľudia tráviť väčšiu časť doma, v každej kríze je však skrytá aj príležitosť. Spoločnosť Baumit Turecko pripravila niekoľko vysvetľujúcich a zábavných videí pre domácich majstrov na YouTube, ktoré ukazujú, ako bez problémov používať nové produkty Baumit. Prvá séria „S Baumitom ste majstrom vy“ sa prvýkrát objavila na Instagrame a Youtube v júli. Ukazuje sa v nej správne použitie omietok MosaikTop a CreativTop. Vystupujú tu kreatívni zamestnanci zo spoločnosti Baumit Turecko. Druhá šou sa nazýva „Dvaja architekti“ a do éteru sa dostala prostredníctvom Instagramu a Youtube v auguste. Stretnú sa v nej dvaja architekti, ktorí rozvíjajú kreatívne nápady s použitím výrobkov Baumit. V tejto sérii môžete vidieť aké dekoratívne predmety sa dajú vyrobiť pomocou betónovej zmesi Baumit a farieb DesignLife.

Rusko

Workshop o reštaurovaní

Od 26. do 28. augusta sa na Kryme uskutočnil workshop „Na úpätí Barbicanu“ pre architektov a reštaurátorov. Spoločnosť Baumit Rusko tu bola partnerom vedeckého a vzdelávacieho projektu a realizovala prednášky pre Úniu reštaurátorov Ruska. Účastníkmi boli odborníci z oblasti reštaurovania, architekti, študenti špecializovaných univerzít, ako aj zástupcovia ministerstva výstavby Krymu. Témami prednášok boli materiály Baumit – súčasné riešenia v oblasti reštaurovania. Toto podujatie nadväzovalo na národné reštaurátorské projekty, ktoré Baumit začal prednáškami u talianskeho reštaurátora vo Vologde (RU). Odborné publikum sa mimoriadne zaujímalo o inovatívne reštaurátorské riešenia spoločnosti Baumit.

Ochrana kultúrneho dedičstva bližšie k verejnosti

Udeľovanie výročných cien renomovaného časopisu Pamiatky a múzeá sa v tomto roku uskutočnilo už po 29-ty krát. Zvláštnosťou tohtoročného udeľovania je, že bolo po prvýkrát vysielané aj v RTVS, vďaka čomu sa dôležitá téma záchrany a obnovy kultúrneho dedičstva dostala bližšie k verejnosti. Stalo sa to možným aj vďaka podpore spoločnosti Baumit, ktorá si stanovila oblasť obnovy historických a pamiatkovo chránených budov ako jednu zo svojich priorit pre najbližšie obdobie.

Spoločenské zmeny na prelome rokov 1989 a 1990 priniesli nové podmienky aj do vydavateľskej činnosti kultúrnych a vedeckých inštitúcií. Pamiatkový úrad Slovenskej republiky a Slovenské národné múzeum sa vrátili k spoločnému vydávaniu časopisu Pamiatky a múzeá, ktorý bol založený v roku 1952. Obnovený časopis sa od roku 1991 postupne formoval ako revue pre kultúrne dedičstvo a stal sa odbornou publikačnou platformou, ktorá zastrešuje celé spektrum špecialistov zabezpečujúcich poznávanie, dokumentáciu, ochranu a popularizáciu širokého spektra hodnôt označovaných ako kultúrne dedičstvo.

Medzi autormi prispievajúcimi do časopisu sú archeológovia, archivári, historici, etnológovia, umeleckí historici, architekti, reštaurátori, pamiatkari, múzejníci, galleristi, knihovníci a špecialisti z ďalších odborov. Okrem vedeckých štúdií, odborných článkov a recenzií sú v časopise uverejňované rozmanité informácie

o živote odbornej komunity aj o prezentácii historických a kultúrnych hodnôt verejnosti, o konferenciách, akciách pamiatkovej obnovy, dobrovoľníckych aktivitách, obchode s umením a zberateľstve, o nových expozíciách a výstavách, odborných a popularizačných publikáciách, filmoch a podobne.

Cena časopisu Pamiatky a múzeá

Vznik výročnej ceny bol spojený s hľadaním príťažlivých foriem komunikácie staronového časopisu s čitateľskou verejnosťou. Popri hľadaní vhodnej štruktúry, obsahu a grafickej formy sa v periodiku postupne uplatňovali, dopĺňali a modifikovali jednotlivé žánre a rubriky. Pokus zainteresovať na aktuálnom dianí pri ochrane a spoločenskom uplatnení širšiu kultúrnu verejnosť, vyústil do čitateľskej ankety o najvýraznejšie aktivity pri ochrane a propagácii kultúrneho dedičstva. Rozhodovanie o výbere tých najpozoruhodnejších prirodzenou cestou prešlo na kolégium

Kategória Obnova
- adaptácia: Kaštieľ
Kubiny vo Vyšnom
Kubíne

Kategória
Reštaurovanie:
Thurzov palác na
Oravskom hrade

odborníkov, ktoré reprezentuje redakčná rada časopisu, zostavená zo zástupcov vydavateľov a špičkových odborníkov z profesií podieľajúcich sa na starostlivosti o pamiatky a na činnosti pamäťových inštitúcií.

Bohatá história ocenení

Od roku 1992 bolo na výročnú cenu nominovaných takmer 200 titulov a laureátmi výročnej ceny sa stalo vyše 200 autorov a organizátorov najrozličnejších objavov, nálezov, prírastkov do zbierok, obnovovacích a adaptačných aktivít, reštaurátorských prác, publikácií, odborných podujatí, jednorazových i dlhodobých aktivít z radov profesionálov aj dobrovoľníkov. Medzi inštitúciami sú štátom a samosprávou zriaďované organizácie, vedecké inštitúcie a spoločnosti, cirkvi a náboženské spoločnosti, občianske a záujmové združenia, aj jednotlivci z radov občanov.

29. ročník súťaže pozná svojich víťazov

V súčasnosti sa ceny udeľujú v 10 kategóriách. Za rok 2019 dostala redakcia 151 nominačných návrhov. Z nich redakčná rada časopisu vybrala v tajnom hlasovaní v každej z kategórií po tri užšie nominácie, z ktorých voľbou vzišli 10 nositelia výročných cien. Vydavateľia revue a redakcia vždy zdôrazňujú, že pri udeľovaní týchto cien nejde o výsledok akéhosi športového zápolenia. Zámerom je zdôraznenie významu a hodnoty konkrétnych rozmanitých aktivít a najmä podiel konkrétnych jednotlivcov, kolektívov, organizácií, hnutí, tvorcov, nositeľov aj podporovateľov významných činov a najrôznejších foriem ochrany, obnovy, prezentácie a spoločenského uplatnenia hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Ambíciou organizátorov je zainteresovať na ochrane kultúrneho dedičstva čo najširšiu verejnosť, ktorá je jeho nositeľom. Bez pomoci médií, najmä verejnoprávnych, osobitne televízie a rozhlasu sa to pri najlepšej snahe nemôže podať, preto je podiel RTVS na prezentácii výročných cien časopisu Pamiatky a múzeá

nielen nezastupiteľný, ale aj chvályhodný. Trofejou výročnej ceny je pyramída, ktorej autorom je Akademický sochár Alojz Drahoš, vedúci Katedry výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského.

Kompletný zoznam ocenených v jednotlivých kategóriách nájdete na:

www.pamiatky.sk/sk/page/vyroczne-ceny-casopisu-pamiatky-a-muzea-za-rok-2019.

Článok vznikol v spolupráci s PhDr. Petrom Marákym, etnografom, múzejníkom-pamiatkárom, pedagógom, riaditeľom pamäťových inštitúcií, generálnym riaditeľom sekcie kultúrneho dedičstva MK SR a šéfredaktorom revue Pamiatky a múzeá.

Text:
Tomáš Sepp,
Baumit Slovensko
Foto:
Archív časopisu
Pamiatky a múzeá

Pán Marák, ako vnímate situáciu ohľadom obnovy historických a pamiatkovo chránených budov na Slovensku? Čo by pomohlo zlepšiť aktuálnu situáciu?

Situácia v starostlivosti o architektonické a stavebné pamiatky na Slovensku je adekvátna postaveniu odvetvia kultúry v našej spoločnosti. Slováci, resp. nimi v slobodných voľbách vybrané politické elity, akoby si ešte stále neuvedomovali, že najvýraznejším prejavom našej identity je práve kultúrne dedičstvo.

Viacere analýzy dokazujú výraznú zadĺženosť pamiatkového fondu Slovenska. Veľká jeho časť je naďalej v zlom až nevyhovujúcom stave. Napriek tomu možno v ostatných 15 rokoch sledovať tendenciu k zlepšeniu. Ide však o veľmi pomalú zmenu k lepšiemu, čo znemožňuje aj

ekonomickú efektívnosť prostriedkov vložených do náročných procesov obnovy a revitalizácie chránených objektov.

Navyše je tu veľmi nepružná legislatíva. Zákon dostatočne neumožňuje vlastníkom pamiatkových objektov kompenzovať bremeno ich povinnosti starať sa o dobrý stav pamiatky finančným alebo daňovým (odvodovým) zvýhodnením. Práve to by ich motivovalo k investíciám do obnovy pamiatkovej architektúry a hľadaniu spôsobov ako skĺbiť ochranu hodnôt kultúrneho dedičstva s možnosťou ekonomickej návratnosti vložených prostriedkov, napr. výberom vhodného využitia pamiatky.

Súťaž o cenu EAE Award 2021 nielen pre investorov, architektov a projektantov

Budovy zohrávajú v našom hospodárstve dôležitú úlohu. Stavebný fond vyprodukuje až 36% európskych emisií CO₂ a 40% európskej spotreby energie. Ponúka tak obrovskú príležitosť, ktorá môže zásadne ovplyvniť nie len ochranu životného prostredia, ale aj zdravie, pohodlné bývanie a v neposlednom rade hospodársky rast.

To si vyžaduje, aby všetky nové budovy boli postavené v súlade s požiadavkami odporúčaní nZEB (nearly zero-energy buildings), pretože nebudú tepelne renovované pred rokom 2050. Ešte dôležitejším je stavebný trh. Bez výrazného zvýšenia miery renovácie a komplexnej obnovy budov Európa nedosiahne svoje plánované ambície. Dôležitú úlohu v tomto procese zohráva práve organizácia EAE (European Association for ETICS), ktorej členom je aj OZ ZPZ (Združenie pre zatepľovanie budov) na Slovensku.

EAE Award ocení najlepšie projekty

Nová cena **EAE Award** je dôkazom toho, že energetická obnova budov a vynikajúca architektúra môžu ísť ruka v ruku. EAE chce v tomto duchu odmeňovať presvedčivé technické, ekologické a estetické riešenia.

Ocenené projekty budú použité na ďalšiu propagáciu výhod energeticky efektívnych riešení obnovy budov s použitím ETICS na fasáde, v kombinácii s výborným architektonickým riešením. Veríme, že transformácia teórie na prax, v podobe príkladnej termickej obnovy budov, prispeje k rastu trhu zatepľovania a bude tiež motivovať vlastníkov budov, aby sa rozhodli v prospech kvalitnej termickej obnovy budov.

Pre koho je súťaž určená?

O nové prestížne ocenenie **EAE Award 2021** sa môžu uchádzať všetci vlastníci súkromných a verejných nehnuteľností, architekti a projektanti, verejné alebo súkromné inštitúcie (vrátane obcí), ako aj stavebné spoločnosti a spracovateľské firmy. Všetky projekty by sa mali nachádzať v Európe a mali by byť dokončené po roku 2015.

Povzbudzujeme vás, aby ste sa prihlásili do súťaže, prípadne pozvali do tejto súťaže vašich zákazníkov a partnerov. Prispejete tým k dôležitej a účinnej propagácii zatepľovania budov a zároveň umožníte prezentovať najlepšie projekty na medzinárodnej úrovni.

Slávnostné vyhlásenie výsledkov prvého ročníka súťaže bude vyvrcholením programu 5. európskeho fóra ETICS 2021, ktoré sa uskutoční v **Prahe (CZ) v septembri 2021**. Konečný harmonogram bude oznámený v dostatočnom časovom predstihu. Víťazi v jednotlivých kategóriách budú pozvaní na slávnostné podujatie spojené s vyhlásením výsledkov.

Všetky informácie o súťaži nájdete na: www.ea-etics.eu/eae-award

-red-

Otužovanie

— prirodzenosť alebo výstrelok podivínov?

Text:
Peter Tomasch,
Baumit Slovensko
Foto:
Archív PT a Baumit

Popularita otužovania alebo plávania v studenej vode súvisí s rastúcim trendom zdravého životného štýlu. Je moderné zdravo sa stravovať, zdravo cvičiť, zdravo žiť. Mnohí si počítajú denné počty krokov, uverejňujú svoje záznamy cyklistických či chodeckých kilometrov. Iní počítajú jouly vo svojej strave, preberajú krabičky s presne nadimenzovanou stravou. Jednoducho, žiť zdravo je in. Momentálna situácia poznačená útokmi Covid-19 ešte viac umocňuje snahu ľudí byť fit - byť odolný a zdravý.

Otužovanie „oprášilo“ veľmi starú metódu zvyšovania odolnosti organizmu pomocou chladu. Už pred niekoľko tisíc rokmi sa využívalo pôsobenie chladu ako liečebná metóda. Dnes vrcholoví športovci po náročných výkonoch rehabilitujú v ľadovej vode. Aj po zraneniach často využívajú kryokomoru. S chladom sa človek učil žiť po tisíce rokov. Až v pomerne nedávnej dobe sme dostali také vymoženosti ako ústredné kúrenie, kvalitné zateplenie obytných priestorov či špeciálne technologické odevy regulujúce telesnú teplotu. To nás rozmaznalo a na chlad akoby sme zabudli. Uvediem jeden jednoduchý príklad. Vždy sa hovorilo, že červené víno sa má podávať pri izbovej teplote. Správna teplota pre servírovanie červeného vína je 15 až 17 stupňov Celzia. Ťažko si však dnes predstaviť príjemný večer pri takejto teplote, hoci aj s pohárom vína. A naozaj, nie je to tak dávno, keď toto bola štandardná izbová teplota. Dnes, keď máme doma 21 stupňov, častokrát siahame na reguláciu kúrenia. Napriek tomu doba, kedy sme žili s chladom bola omnoho dlhšia ako terazšia „teplá doba“. A organizmus človeka si lepšie pamätá tú dlhšiu dobu. Preto je otužovanie prirodzené a nemusí byť len výstrelok podivínov.

Stretnutie s dárou na jazerách

Mnohí sa ma pýtajú ako začať? Návodov je okolo nás veľa. Ak ich budete dodržiavať a budete pri tom vytrvalí, úspech sa dostaví. Ja mám osobnú skúsenosť, ktorá je založená na vývoji doslova od detstva. Vo veku asi sedem rokov som začal trénovať plávanie. Pomery boli vtedy skromnejšie a do neskorej jesene sme plávali v otvorenom bazéne v Dimitrovke. Bazén bol síce vyhrievaný parou z chemickej fabriky, ale šatne tam boli drevené a chladné. Tam asi vznikali základy mojej otužilosti. Neskôr plávanie nahradilo intenzívne potápanie. Výstroj sme mali jednoduchý, oblečenie neizolovalo príliš voči chladu. To bol ďalší príspevok k môjmu vzťahu ku chladu. Ďalší šport, ktorému som sa intenzívne závodne venoval, bol jachting. Okruhový jachting na malých plachtenciach, kde je posádka neustále zalievaná studenou jazernou vodou. Takže často som celé dni trávil v mokrom oblečení. Od detstva som tiež pravidelne chodieval do sauny. Postupne som zistil, že sa oblekam výrazne menej ako väčšina ľudí. Keď začalo byť plávanie v studenej vode pred rokmi populárne, bolo pre mňa prirodzené, že som sa začal chodiť kúpať do chladnej vody. U mňa to bolo vyslovene prirodzené a jednoduché. Impulzom pre aktívne plávanie v studenej vode bol pre mňa jeden konkrétny zážitok. V zime v Senci na jazerách som raz stretol známú, dámu v zrelom veku, ktorá sa už dlho venovala plávaniu v studenej vode. Spolu sme sa rozprávali - ona pri tom plávala vo veľkom otvore v ľade a ja som sa pri nej korčuľoval...

Ako začať s otužovaním?

Ak by som mal odpovedať na otázku ako začať s otužovaním, moja odpoveď nebude jednoznačná. Tak, ako som popísal svoju osobnú skúsenosť, môžu začať deti, prípadne veľmi mladí ľudia. S našimi deťmi sme začínali podobne, ako ja s plávaním a jachtingom. So saunovaním začali asi od štyroch rokov a dodnes športujú pomerne

intenzívne. Jeden syn chodí plávať aj do studenej vody. Druhému otužovanie v zmysle plávania v ľadovej vode nevyhovuje. Je otužilý a odolný, ale ľadová voda nie je pre neho vhodná. To je zároveň príklad toho, že plávanie v ľadovej vode nie je pre úplne každého.

Dobré rady na začiatok alebo Kým začnete s otužovaním, mali by ste vedieť:

- Z začať treba pri sprchovaní, postupne predlžovať studenú fázu a skracovať pobyt pod teplou sprchou.
- Snažiť sa menej obliekať, ale len tak, aby ste pocítovali len malý diskomfort z toho, že vám je chladno, nie zima. To sa bude postupne meniť v prospech chladu.
- Plávať treba chodiť už v lete, a to aj vtedy, keď nie je ideálne počasie. Rozhodujúci je koniec leta. Voda v jazerách začína chladnúť. My chodíme aspoň dvakrát do týždňa. Ako chladne voda, postupne skracujeme pobyt vo vode. V prvom roku je približné pravidlo dĺžky pobytu vo vode nasledovné: koľko stupňov má voda, toľko minút v nej strávte. Takže na jar sa pobyt bude zase predlžovať.
- Ďalšie leto neprestávajte so studenou sprchou, snažte sa prejsť len na studenú. Mimochodom, pokožke to veľmi prospieva, keď ju trvalo neodmastujeme teplou vodou kombinovanou s mydlom.
- Obliekajte sa menej, trávte veľa času vonku aj v nepriaznivom počasí.
- Od druhej jesennej sezóny môžete skúsiť postupne predlžovať pobyt v studenej vode.

Pri samotnom plávaní dodržiavajte tieto zásady:

- Pred vstupom do vody sa rozcvičte, pokusom prekrvte organizmus, nemáte sa prehriať ani spotiť, len dobre prekrviť.
- Vyzlečte sa do plaviek a v nich si ešte pocvičte a pobehajte.
- Do vody vchádzajte pomaly, ale rázne, nestojte zbytočne po kolená, po pás vo vode.
- Odporúčam pomalé plávanie prsiarskym štýlom. Niekedy môžete po čase pociťovať tuhnutie šije. Pomáha na chvíľu sa obrátiť na chrbát a plávať len nohami. Hlavu neponárajte, mnohí nosia aj do vody čiapku pletenú, prípadne neoprénovú. Spočiatku budete cítiť chlad na celom tele, snažte sa dýchať zhlboka a uvoľnene.

Riadte sa vlastným pocitom

Znakom, že postupujete s otužovaním dobre je, že čoraz rýchlejšie po ponorení do vody budete schopný dýchať uvoľnene. Po čase sa pocit intenzívneho chladu zmení na vcelku príjemné ihličky a prejde až do pocitu akoby bola voda až teplá. Stále sa snažte byť uvoľnený. Nesnažte sa prekonávať rekordy, alebo s priateľmi súťažiť, kto vydrží dlhšie. Je to absolútne individuálna disciplína, každému vyhovuje niečo iné. Riadte sa vlastným pocitom.

Po vyjdení z vody vidím často chybu, že otužilca víta niekto z tylového zabezpečenia s hrubým županom. To je veľká chyba. Najprv je potrebné cvičením, pokusom začať prehrievať telo ešte v plavkách. Postupne sa počas pohybu utierajte a až neskôr sa začnite obliekať, za neustáleho pohybu. Pozor na rýchle pohyby s väčšou záťažou – hrozí riziko natiahnutia stuhnutých šliach a svalov. Potom sa poutierajte (na chlade telo rýchlo vyschne), oblečte sa stále nie príliš hrubo. Neprestávajte sa hýbať, po asi dvadsiatich minútach

po vyjdení z vody sa oblečte teplo, stále sa hýbte. Niektorí pijú teplý čaj, ja to neodporúčam. Viacerí otužilci hovoria, že je normálne, že ich po oblečení „vyklepe“. Ja takú triašku nezažívam. Často ju vidám u tých, ktorí idú z vody rovno do toho teplého županu.

Priateľka v kožuchu vám nepomôže

Dôležitá zásada je, nechodte do studenej vody sami. Podľa mňa nestačí, ak bude niekto na brehu, ale mali by ste byť aspoň dvaja vo vode. Priateľka v kožuchu na brehu v prípade potreby nepomôže. Ale nemusíte mať obavy, určite nebudete pri jazere sami, teda ak sa nebudete kúpať v Hincovom plese. Na Zlatých pieskoch a Draždiaku chcem v zime otvoriť sieť bufetov, toľko tam chodí plávať ľudí. (Hľadám zmrzlinára na plný úväzok, keby ste o niekom vedeli.)

Prečo sa chodím kúpať do studenej vody?

Priaznivých účinkov na telo nájdete na internete veľmi veľa. Ja cítim, že moje telo je odolnejšie, som málokedy chorý. A dôležité pre mňa je, že ušetrim na oblečení. Mojim zimníkom je baloniak, aj ten som už dlhšie na sebe nemal.

Golfový Turnaj Architektov 2020

Aj napriek zlej pandemickej a ekonomickej situácii sa začiatkom septembra uskutočnil už 9. ročník športovo-spoločenského podujatia s názvom Golfový Turnaj architektov 2020, ktoré zastrešuje Slovenská komora architektov. Táto milá akcia sa uskutočnila na golfovom ihrisku Gray Bear Tále. Tohtoročné podujatie nadväzuje na predchádzajúce úspešné ročníky turnaja a poskytuje možnosť príjemného a neformálneho spoločensko-sportového stretnutia architektov mimo svojich ateliérov. Za Baumit sa turnaja zúčastnil náš objektový manažér Martin Kriko a manažér kľúčových zákazníkov a súčasne dlhoročný golfista Rudo Hudec. Súčasťou turnaja, tak ako aj po iné roky, bola golfová akadémia pre architektov, ktorí chcú vyskúšať alebo začať hrať golf. Akadémii pre golfistov-začiatok bolo možné usporiadať vďaka sponzorom.

Od Tatier k Dunaju ...

je 345 km dlhý štafetový beh družstiev, ktorý organizuje občianske združenie Pohyb ako dar. 6 alebo 9 až 12-členné tímy aj tento rok vyštartovali v sobotu 15. augusta dopoludnia z Jasnej v Nízkych Tatrách, bežali non-stop dňom aj nocou a v nedeľu 16. augusta poobede dobehli do cieľa pretekov na Tyršovom nábreží v Bratislave.

Od Tatier k Dunaju 2020 v kocke:

- Na štart sa postavilo 150 tímov a 3 sólo bežci. Spolu sa behu zúčastnilo cca 1 700 bežcov.
- Bežci spolu zabehli 5 400 individuálnych behov, spolu odbehli takmer 52 000 km. Keby boli jedna veľká štafeta, tak prebehnú po rovníku okolo celej zemegule.
- 95% trate je po asfalte, cesty 2. a 3. triedy, s prevýšením: prírastok cca 3 990 m/strata cca - 4 870 m.
- Cez virtuálny benefičný beh bežci nabehali za víkend dvojnásobok potrebného limitu a hlavný partner behu prispel deťom z Dobrého anjela 3 450 Eur.
- Vyhodnotených bolo 58 tímov v kategórii firemná štafeta a 18 tímov bolo nominovaných do súťaže o najkrajšie vozidlo.
- Na zabezpečenie dezinfekcie rúk sa minulo viac ako 250 litrov dezinfekčnej tekutiny.

- Pri značení trate sa nakreslilo cca 2 000 šípiek, na čo sa použilo 200 kg bielej ekologicky nezávadnej farby, viac ako 1 km vytyčovacej pásky a prešlo sa viac ako 4 000 km autom a „označovači“ urobili 338 162 krokov, čo je skoro dĺžka trasy behu.
- Web stránka počas behu zaznamenala 295 000 zobrazení, od spustenia registrácie 8. ročníka približne 500 000.
- Najstarším účastníkom bol 71 ročný pán, najmladší boli dvaja 16-roční chlapci, ktorí štartovali na základe udelenej výnimky. Najrýchlejší tím zabehol trať za 23 hodín a 21 sekúnd.
- Vynovenú mobilnú aplikáciu pre platformy Android a iOS si stiahlo a aktívne ju používalo počas behu viac cca 2 700 userov, napr. na sledovanie priebežných výsledkov a polohy bežca.

... a tím Baumit SK bol opäť pri tom!

Cieľový čas tímu Baumit SK: 30:40:04.

Peter Lipa a David Rotter

Milan Rúfus - David Rotter - Peter Lipa

Večerný hosť

alebo

Ako priniesť **Milana Rúfusa**
na hodiny slovenčiny

Nové CD Večerný hosť je výsledkom spojenia troch umelcov – autora básnickej zbierky Večerný hosť Milana Rúfusa, autora hudby Davida Rottera a interpreta Petra Lipu.

Text:
Beáta Badiarová,
Baumit Slovensko
Foto:
archív PL

Tohoročnú jeseň obohatilo našu hudobnú scénu výnimočné CD so 16 zhudobnenými básňami významného slovenského básnika Milana Rúfusa, za ktorým stojí skladateľ David Rotter. Hlasom básnika na albume je Peter Lipa, najvýznamnejší slovenský džezový spevák, ktorý ovplyvnil generácie slovenských a českých hudobníkov a spoluutvára česko-slovenskú džezovú scénu dodnes. O spolupráci s Davidom Rotterom, ale tiež o vzťahu k poézii sme sa porozprávali s pánom Petrom Lipom.

Pán Lipa, máte blízko k poézii?

Ja som poéziu vždy tak akosi obchádzal. Možno ešte z čias povinného čítania mi to neprirástlo k srdcu. Až neskôr, keď som začal spievať po slovensky a zaoberať sa textami, som sa dostal aj k poézii. Ale expertom sa necítim ani teraz. Neskromne si myslím, že si viem vybrať dobrý text, a tam moje vzťahy s poéziou končia.

Poézia Milana Rúfusa vyniká krásou jazyka a orientuje sa na hľadanie zmyslu ľudskej existencie. Aký je tento zmysel podľa Vás?

Rúfusove básne, to je kapitola sama o sebe. Ja som sa k nim dostal až cez tie pesničky, a keď som ich začal opakovanne čítať, tak som nachádzal silný obsah, krásne myšlienky, rýmy a významy, ktoré sú na hranici medzi životom a smrťou.

Ako sa Vám spolupracovalo s pánom Rotterom? Bola to vaša prvá spolupráca?

Pána Rottera som predtým vôbec nepoznal. Za touto spolupracou je Milan Lasica. On mi z Brna doniesol prvé demá s odkazom, či by som to nechcel spievať. Potom vysvitlo, že David Rotter je dvorný skladateľ v divadle Bolka Polívku, mimochodom veľmi skúsený a talentovaný hudobník s ktorým bola radosť spolupracovať, pretože má jasnú predstavu o tom, ako má celá nahrávka znieť.

Čo Vás ako prvé napadlo, keď Vás oslovil s touto spolupracou? Bolo to zložité? Ak áno, v čom?

Vôbec som sa na to necítil. Tá téma a slovné spojenia sa mi od začiatku zdali vzdialené. Nevedel som si predstaviť sám seba ako to spievam. Pozorným čítaním a štúdiom textu som však nachádzal ďalšie významy v slovných spojeniach. A problémom bola aj hudobná zložka. Posledných 30 rokov totiž spievam buď vlastnú hudbu alebo skladby, ktoré som si sám vybral. A teraz naraz som dostal hotové pesničky, ktoré majú celkom iný rukopis. Až keď som s Davidom v jeho Olšanskom štúdiu naspieval prvé tri pesničky,

zistili sme, že by to mohlo pokračovať ďalej. Presvedčil ma tak, že som sa nakoniec podujal aj na recitáciu v dvoch pesničkách.

Ako ste spokojný s výsledkom?

David venoval tým surovým nahrávkam veľa času a energie. Prešlo to mnohými fázami mixu a editovania. Pôvodne to mal ešte upravovať jeden vynikajúci zvukový majster Michal Pekárek, no nakoniec nemal voľný termín a jeho vzácne rady zapracoval do nahrávok sám David. S výsledkom som veľmi spokojný.

Koho by tento hudobno-vzdelávací počin mohol oslovit?

To je otázka, na ktorú hľadám odpoveď už od začiatku, pretože moji priaznivci možno budú prekvapení. Večerný hosť je niečo iné, je to iná hudba. Vyžaduje si to poslucháča, ktorý si vie sadnúť a sústredene počúvať. Takých je menej, lebo všetci sa ponáhľame a hudbu počúvame ako kulisu. Ale niekoľko mojich aj Davidových priateľov je nadšených. Verím, že sa nájdu aj ďalší. Veľmi ma zaujíma aj ten vzdelávací efekt. Už na začiatku som hovoril o povinnom čítaní. Myslím, že keby som mal možnosť sedieť na hodine literatúry v triede na niektorej strednej škole a spolu so žiakmi počúvať Rúfusove básne, tak by ten rešpekt pred poéziou zmizol.

Pán Lipa, ďakujem za rozhovor a prajem Večernému hosťovi veľa nadšených poslucháčov.

Chceli by ste sa stať majiteľom nového CD Večerný hosť? Stačí ak odpoviete na otázky a 10 z vás odmeníme. Kliknite na: www.facebook.com/baumitslovensko

„Niekedy sa stáva, že sa nečakane stretnú dva samostatné subjekty a vytvoria novú, dá sa povedať nečakanú kvalitu. To je prípad Rúfus-Rotter. Zádumčivá Rúfusova poézia nadobúda Rotterovou hudbou nové dimenzie, akúsi ľahkosť, pričom absolútne nestráca svoju závažnosť. Je to stretnutie, ktorého ovocím je nová hodnota, stretnutie v ktorom akoby sa básnikové verše začali uberať inými cestičkami, než na aké sme boli doteraz zvyknutí. A je podstatné, že tie nové cestičky Rúfusovu poéziu neochudobňujú, naopak vnášajú do jej vážnosti nežné a láskavé posolstvá. Hudba k Rúfusovým veršom nie je ilustratívna, ale rovnocenná.“

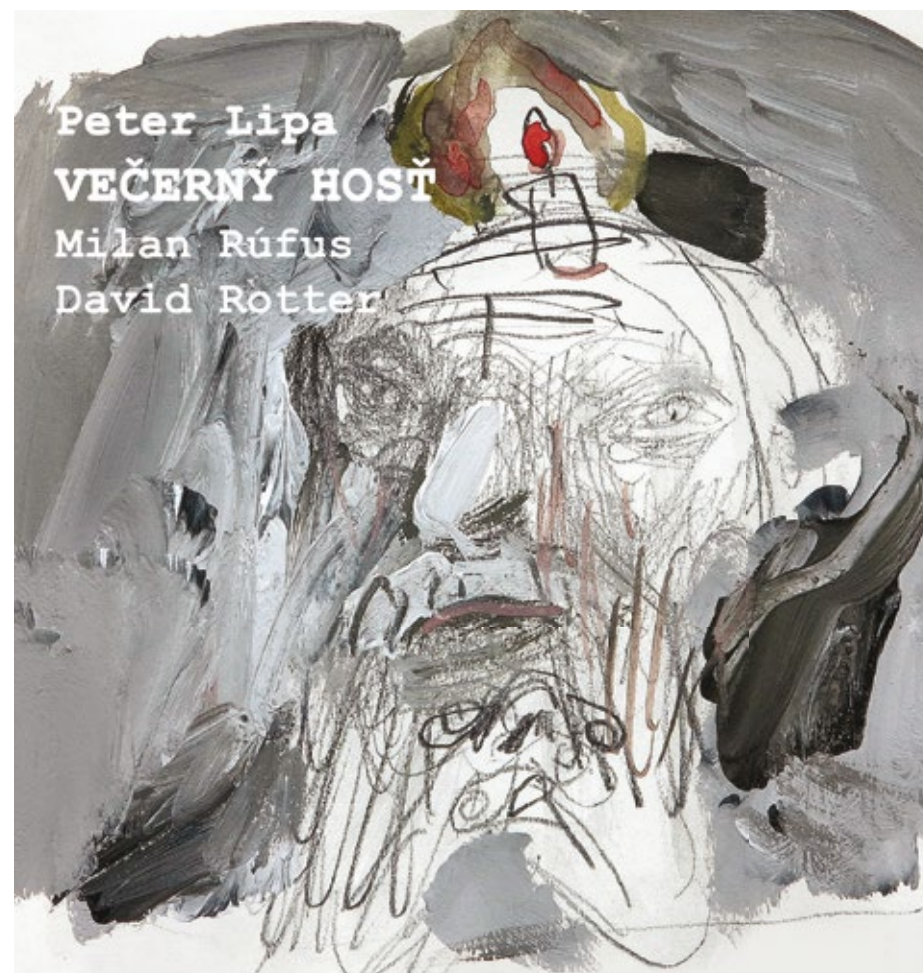
Milan Lasica

„Album Večerný hosť navodzuje emóciu, ktorá neprejde okolo, ale v človeku zostáva a rezonuje. Spojenie Rúfus, Lipa, Rotter je napínavé a pritažlivé, výsledkom je nevšedný poslucháčsky zážitok, nesúci v sebe čosi, čo sa dotýka podstaty ľudského bytia, zároveň je to zážitok plný radosti z výnimočného „kumštu“. V týchto neistých časoch smeruje toto dielo naše myšlienky do hĺbok, v ktorých nachádzame možnosť stíšenia a krehkosť skutočných hodnôt.“

Dodo Gombár

„Pôvodne si David Rotter práľ, abych zpíval jeho zázračné písně já. Pak se zjistilo, že to asi neumím. Doporučil jsem tedy Milana Lasicu. Zjistilo se, že Milan by to uměl, ale nemá čas. Milan tedy doporučil Petra Lipu. A tak došlo k tomuto zázraku. A já jsem jeho součástí i svědkem. Svědkem zázraku.“

Bolek Polívka

Album obsahuje obsiahly tridsaťšesť stránkový booklet ilustrovaný kresbami Mareka Ormandíka.

Skladateľ David Rotter

sa viac ako 25 rokov venuje komponovaniu hudby, predovšetkým pre filmy a divadelné predstavenia. Zhudobnil napríklad verše moravského básnika Jana Skácela (Amulet, 2014), rovnako silno ho oslovila poézia Milana Rúfusa (1928 - 2009). „K poézii Milana Rúfusa ma priviedla spolupráca s Bolkom Polívkom na divadelnej hre Klíšťě. Témou hry je stretnutie dvoch starších hercov, ktorí medzi riadkami hry uvažujú o živote a smrti. Milan Rúfus pozerá vo svojich básňach na rôzne stránky ľudstva bez páťosu a smútku, zato s nadhľadom, radosťou a niekedy aj láskavým humorom. Verím, že toto naše česko-slovenské dielo dokáže poslucháča priviesť k zamysleniu nad témami, ktoré otvára,“ hovorí Rotter.

Ako pandémie zmenila trendy v gastronómii

alebo Ako covid zmenil naše návyky v stravovaní a nakupovaní

Koronavírus má silný dopad na celý svet. Okrem gastronómie samotnej, veľkú zmenu prežíva aj potravinársky priemysel, ktorý sa musí prispôbiť zmene spotrebiteľského správania. Korona začala čistiť gastrotrh. Na predaj sú stovky reštaurácií. Ako sa zmenili potravinové trendy u nás a vo svete?

potravínach. Ľudia si začali uvedomovať potrebu chrániť svoje zdravie, pretože koronavírus predstavuje riziko najmä pre ľudí so slabšou imunitou a inými ochoreniami. Zaznamenal sa zvýšený nárast predaja ovocia a zeleniny.

Rozmach vegetariánskych, vegánskych a zdravých potravín

V tomto roku bol zaznamenaný výrazný posun smerom k vegánskym a organickým potravinám. Ľudia prechádzajú zo živočíšnej stravy na stravu rastlinnú. Ľudia sa viac zaujímajú o potraviny, ktoré konzumujú, a na tomto trhu dôjde určite ešte k nárastu.

Gurmánske pouličné jedlo a Top trendové kuchyne

Vidíme nárast gurmánskych pouličných jedál, ktoré môžu poskytnúť skvelú chuť spolu s dodržanou hygienou a pohodlnosťou prevzatia a doručenia. Top trendom sa

počas korony stala stará dobrá pizza. V prvom rade je pizza stále najobľúbenejším jedlom a je možné ju piecť aj doma. A už roky je v podstate „navrhnutá“ na rozvoz, takže pri uzatvorení reštaurácií a stolovania v nich neexistovala žiadna prekážka pre spotrebiteľa, ktorú by bolo treba ešte prekonať.

Druhým Top trendom, najmä počas sezóny, sa stalo BBQ a grilovanie. Po uzatvorení sa rodinný dvor či záhrada stali celospoločenskou outdoorovou aktivitou. V spojení s teplým letným počasím a nostalgiou pre staré dobré „jednoduchšie“ časy niet divu, že sa BBQ radí na prvé miesto v zozname súčasných trendov. BBQ je navyše mimoriadne dobre prenosné a vhodné na donášku.

Ľudia sa oveľa viac budú báť chodiť na väčšie podujatia

Mnoho ľudí si netrúfne ísť na spoločenské podujatie, kde bude pokope veľa ľudí. To znamená, že ak by sa aj otvorili nejaké food festivaly, príde na ne oveľa menej ľudí. Budeme si teda musieť počkať, kým koronavírus úplne pominie, až potom môžeme očakávať, že sa ľudia vo väčšom počte vrátia na festivaly, jarmoky či gastro podujatia.

„At Home“ zážitky alebo viac sa bude variť doma

Súkromné stravovacie služby a „kuchári na doma“ budú musieť slúžiť menším skupinám ľudí, ktorí by si po pandémii chceli dopriať kulinársky pôžitok. Napriek tomu, že reštaurácie robia donášky alebo jedlo vydávajú, je citelné, že sa začalo v domácnostiach oveľa viac variť. Tento trend bude ešte dlho pretrvávať a bude väčší dopyt po všetkých potravinách, polotovaroch či kuchynskom náčiní. Úplný boom zažíva kváskovanie a domáce pečenie chleba. Z bežných ľudí sa stávajú doma „šéfkuchári“.

Menej ciest do obchodu a nákupné zoznamy

Ľudia teraz chodia do obchodu účelne, majú zoznamy, nákupy sa zjednodušili, ale obsah košíka sa mnohokrát zvýšil. Potravinári zistili, že stále môžu robiť svižné podnikanie s menším výberom, nakupujúci sú ekonomickejší a maloobchodníci hlásia väčší záujem o domáce značky. Tiež sa urýchlil rast platobných aplikácií a samoobslužných platieb.

Väčšie zásoby a plné mrazničky

Doposiaľ u nás nebol veľký zvyk robiť si v domácnostiach väčšie zásoby jedla, ale korona zmenila mnohým nákupné správanie. Viac sa predzásobujeme. Nastal rast predaja mrazených potravín a polotovarov. Pre veľa ľudí je jednoduchšie vybrať jedlo z mrazničky. Zmena potrvá až dovtedy, kým sa o koronavírus neprestane úplne rozprávať.

Online nakupovanie je na vzostupe

Spotrebiteľia chcú čo najviac obmedziť kontakt s davom, preto sa vo svete zvýšil dopyt aj po online nákupe potravín. Či už bude koronavírus trvať niekoľko mesiacov či najbližšie roky, už teraz je isté, že jeho vplyv na nakupovanie a gastronómiu bude obrovský. Svet čaká mnoho zmien, ktorým sa budeme musieť my ľudia prispôbiť.

Text:

Vojto Artz,
Prezident Slovenského
zväzu kuchárov
a cukrárov a šéfkuchár
spoločnosti Metro

Foto:

Archív autora

Revitalizácia
Multi Systém

Nový **život** pre poškodené **fasády**

Vyrovňavacia a výstužná stierka alebo renovačná omietka **Baumit MultiWhite** je kľúčovým produktom pre revitalizáciu a obnovenie vašej poškodenej fasády. Odlupujúci náter či trhliny na fasáde, ktoré sú väčšie ako 0,5 mm odstránite nanesením novej stierkovej vrstvy, vďaka ktorej bude vaša fasáda znovu ako nová. Je jednoducho spracovateľná, s možnosťou dosiahnuť štruktúrovaním vzhľad bežnej omietky a následne aplikovať náter fasádnou farbou.

- Prírodne biela
- Zušľachtená vláknami
- Dá sa zahradiť ako bežná omietka

Myšlienky s budúcnosťou.